

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 5 DIN BROJ 232

**OBMANUTI
SERIF**

G. F. UNGER

OBMANUTI ŠERIF

»Laso« Nova serija 1978.

G. F. Unger: OBMANUTI SERIF

Naslov originala: SEIN BITTERER JOG

(Copyright: Bastei — Verlag, Gustav H. Lübbe, Bergisch Gladbach)

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski redatelj i publicist

Prijevod: Marija Eker-Manolić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

»Lasos« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja NISP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR Novinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1978.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 260 d ili 234 d s popustom od 10% a za 6 mjeseci 130 d odnosno 117 d s popustom. Samo unaprijed uplaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-42, »Vjesnik«, s oznakom za LASO.

Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US \$ 15,00.

Uplata na devizni račun: 30101-620-37-32000-256 Privredna banka Zagreb (za »Vjesnik«)

Ekonomska propaganda: »Vjesnik« Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Cijena oglasa 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili US \$ 480

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 — 1973, od 26. XI 1973.

I

Kad je stigao u Angel-Baile, ni po čemu se nije razlikovao od mnogih drugih gringoa koji su se tu i tamo pojavljivali zato što su nakon raznih počinjenih zločina — ožednjeli i ogladnjeli.

Bac Ringloke jaše vrsnog konja. Istina, odjeća mu je istrošena, ali dobre kakvoće.

Visok je i mišićav i, očito je da može biti brz poput vuka u apasčkoj pustinji.

Bac Ringloke dojaše do najveće gostionice gradića.

Promatra ga desetak besposličara. Ocjenjuju ga, ispitivački promatraju njegovog prvorazrednog konja i sedlo.

Ovaj im gringo djeluje pregrubo, pogotovu kad ih gleda svojim svijetlosivim očima.

Pride mu neki dječak:

— Uspješno se brinem o umornim konjima, senjor.

— To ti vjerujem na riječ — Bac Ringloke iskrivi lice i pokaže mu pola dolara. — Ovo će biti tvoje, ako kasnije budem zadovoljan.

Nakon tih riječi krene na verandu.

Za stolom pokraj bara ugleda Stellu McQuenn.

Upisuje nešto u debelu knjigu.

Ali ona ne dopušta da itko zamijeti kako se oni dobro poznaju. Neće da itko nasluti kako su nekad bili par koji se htio vjenčati.

Stella ustane i stane iza bara.

— Tekvilo, senjor? — zapita. — Večera će biti tek za jedan sat. Ili želite pivo? Imamo ovdje pivara iz Njemačke. U nas je najbolje pivo u krugu od pet stotina ili tisuću milja.

— Pivo i tekvilo — zatraži on i zastane tik pokraj bara.

Ona ulijeva piće u čaše.

Promatraju jedno drugo iz najveće blizine, odijeljeni samo uskim stolom bara.

Ona je još uvijek lijepa. Iako je majka Stelle McQuenn Meksikanka, na njoj se to i ne zamjećuje. Možda je naslijedila majčinu ljepotu, ali kosa joj je ipak bakrenocrvena, a oči zelene.

A to je mogla naslijediti samo od svog oca Škota.

— Hvala ti što si došao — prošaputa. — Već sam izgubila nadu da će ti stranac koji je samo projahao ovuda isporučiti moj zov u pomoć.

— On me poznaje — promrmlja Bac Ringloke. — Odavno se poznamo i znao je gdje me može naći.

— Ipak je trajalo mjesec — tiho će ona i gurne mu pune čaše preko stola. — Više se i nisam nadala.

Sada si ipak došao. Kada ćeš me izvući odavde?

— Ostavi mi vremena, samo nekoliko dana vremena — odgovori Bac Ringloke i popije najprije tekvilu, a onda tek vrlo hladno pivo. — Da, ovo je dobro pivo — glasno oda priznanje. — Koliko je daleko do don Paca de Coronado?

Zamijeti u njezinim očima strah. I tada se nasmiješi. Na njegovu tamnom i mršavom licu Komanča zablista niz bijelih zuba. Smiješak ga pomladi.

— Imam s njim posla — reče nastojeći da mu glas zvuči važno i malo tašto.

Neki čovjek u kaubojskoj odjeći istupi iz pozadine. Za opasačem su mu dva revolvera, a na šesiru zlatna vrpca. Vitka je stasa, malo zbijen poput Apaša, mišići kao da će mu se rasprsnuti ispod košulje pod kratkim haljetkom.

Mamuze mu ne zveče manje blagozvučno od Bacovih.

— Imate posla s don Pacom? — tako zapita. — Onda ste u mene već na pola pravog puta. Ja sam, naime, Chat Salvador, drugi u ovoj zemlji poslije don Paca. Što biste htjeli, senjor?

Stella McQuenn problijedi. Na njezinim se obrazima pojaviše crvene mrlje — a žile na vratu odaju kako joj se krv uzburkala.

— Zar si lud? — prošaputa.

— Kako ću stići do don Francis-ka de Coronada? — pristojno zapita Bac Ringloke.

— Oh, to je dug put, senjor — odgovori mu Stella. — Senjor Salvador samo čeka večeru. A onda će odjahati kući. Možete jahati s njim.

— Da, može — zagrmi Chat Salvador. — Ukoliko prije toga ne umremo od gladi, zato što će večera biti tako kasno. Idem u kuhinju i požurit ću Juana Gonzalesa i staru Mariju.

— o —

Nakon što su jahali deset milja, iznad planina pojavi se mjesec.

Chat Salvador zaustavi svog konja, a tada i ostali jahači slijediše njegov primjer. Osim Baca Ringlokea, tu su još tri brkata i divljooka momka. Jašu najljepše konje kakvi se mogu zamisliti, a oboružani su do zuba najboljim oružjem.

I sada su okružili Baca Ringlokea.

Kad su utihnuli šumovi, konji samo tiho zarzali, a i sedla tiše zaškripotala, Chat Salvador, mračno-prijateljski reče:

— Dakle, sada nam reci, čovječe! Kaži nam zašto si došao u ovu zemlju i što hoćeš od moga gospodara! Ispričaj mi kakve bi poslove htio obaviti s don Pacoom.

— Htio bih kupiti konje i stoku, mnogo konja i još više stoke. Za dobre dolare, ili za druge stvari.

— Kakve stvari?

— Don Paco bi trebalo da izrazi svoje želje.

— Sjaši! Pretražit ćemo tvoju odjeću, prtljagu, sve. Don Pacu moraš jahati nenaoružan. Ne dopuštamo da se i jedan naoružani gringo približi don Pacu. Sjaši, dakle!

On posegne za koltom.

No Bac Ringloke je brži, mnogo brži.

Salvador brzo zapovjedi:

— Ne! Ne pucajte! Zar ste poludjeli, vi majmuni? Zar ne vidite kako je brz revolveraš? Ta on bi

pucao čak i u trenutku dok bi umirao.

Spremio je revolver za opasač isto onako brzo kao što ga je i izvukao.

Tada klimne Bacu Ringlokeu.

— Da, sada ćemo odjahati don Pacu. Razveselit će se gringou koji mora da je tamo u zemlji gringa slavan revolveraš. Hajde, krenimo da bismo što prije stigli kući, prije nego don Paco legne.

Salvador podbode svog konja.

Bac Ringloke ga slijedi.

— o —

Nakon daljnjih deset milja stigose na hacijendu. Iako je konj Baca Ringlokea već u gradu djelovao umorno, ipak se za kratkog odmora tako dobro oporavio da je bez tegoba izdržao tih dvadeset milja.

Korakom ujahaše u prostrano dvorište.

Meksikanski dječaci uzmu njihove konje.

Dok ide iza Chata Salvadora na verandu, Baca Ringlokea još uvijek prate tri muškarca. Tada pričekala svoja tri stražara, a Salvador nestade u velikoj kući.

Nakon nekog vremena se vrati i klimne Bacu Ringlokeu.

Dok ulazi, Bac zna da su mu u leđa uperena četiri revolvera.

Tada zamijeti don Franciska de Coronade, gospodara sve zemlje na stotinu milja uokrug — gospodara gradova poput Angel-Bailea i žena poput Stelle McQuenn.

Ugleda čovjeka koji je možda pet godina stariji od njega. Vitak, tamnokosi muškarac koji djeluje baš onako kao što ljudi zamišljaju dona ili hidalgua čiji su preci pripadali španjolskom plemstvu starog svijeta

i i onda došli da bi za španjolsku krunu osvojili ovaj novi svijet.

Te je momke oduvijek poticala žudnja za zlatom i vlašću.

On je iskusan vuk. Nekoć je došao u ovu zemlju sa zaista malo ljudi i protjerao mnogobrojniju grupu bandita. Postao je »zaštitnikom« ove zemlje, izgradio ovu hacijendu i otada neprekidno povećavao područje svoje zaštite i utjecaja.

Mogao je to postići bez osobitih poteškoća, jer je revolucija protresla Meksiko.

Tako, dakle, stoje stvari ovdje dok Bac Ringloke i don Paco motre jedan drugoga i pokušavaju se međusobno proniknuti.

— Htjeli ste sa mnom sklopiti posao, senjor? A zovete se Bachus Ringloke, je li tako?

Tako zapita don Paco, suzdržano, baš poput čovjeka koji će idući trenutak nezainteresirano odmahnuti rukom.

— Što vam daje nadu da bih mogao da se s vama upustim u poslove?

Ovo pitanje zvuči već prilično drsko.

Bac Ringloke se nasmiješi.

— Novac! — sasvim mirno izgovori tu jednu riječ. — Zlatni dolari! Dobri američki dolari! Ili ono što se za to prijeko u nas može dobiti. Oružje iz tek završenog rata. Vojna oprema. Čak i haubice. Municija. A treba vam oboje, don Francisko. Ili ne?

— A vi toga imate u izobilju?

— U izobilju, u kakvom vi u vašoj zemlji imate konje i stoku, koju ovdje ne možete prodati. Ali ja ih mogu prodati. I tako za nas postoji mnogo mogućnosti — ili?

Don Francisko de Coronado ga neko vrijeme šutke promatra.

Tada se okrene, priđe stolu i ulije iz blistave brušene boce crveno vino u isto tako blistave kristalne čaše.

— Smatrajte se mojim gostom — reče. — Idućih dana upoznat ćemo se bolje. Ne znam još hoću li s vama sklapati poslove, senjor. Ali ću to uskoro saznati. Pijmo za budućnost, senjor Ringloke, da sve bude uspješno, onako kao što obojica želimo.

Bac Ringloke mu krene u susret, prihvati čašu i tada, promatrajući se oči u oči, iskapíše piće.

Ringloke jasno osjeća svu opasnost što se krije u ovom čovjeku.

I trudi se da ne razmišlja o onom što ga je dovelo ovamo. Zna da bi don Paco tada nagoniski prepoznao neprijatelja u njemu.

Bac Ringloke nije, naime, došao ovamo zbog Stelle McQuenn.

Nel!

Stellu McQuenn je slučajno sreo u Angel-Baileu. Ni od koga nije dobio pismo ni bilo kakvu poruku.

Onaj koga je Stella onda zamolila da mu preda poziv u pomoć, nije to učinio.

Bac Ringloke došao je ovamo iz drugog razloga.

Ali nije dopustio Stelli da to zamijeti.

Stella može biti u Angel-Baileu zarobljenicom don Franciska de Coronada i nadati se da će je Ringloke osloboditi — ali on je došao ovamo da tom donu oduzme nešto mnogo dragocjenije.

— o —

Bac Ringloke dugo spava. Ne smeta ga što vrata lijepo namještene

sobe za goste nemaju bravu nego samo zasun iznutra i s vanjske strane.

Izišavši iz sobe u unutrašnje dvorište, ugleda kako mu u susret dolazi momak odjeven u bijelo. Prijateljski mu se smiješi i ljubazno ga obavještava da će mu doručak za minutu biti serviran tamo prijeko, na već prostrtom stolu, a da mu gospodar poručuje neka malo pogleda konje u koralu.

Bac Ringloke sjedne za označeni stol.

Taj je bandit dvonožni vuk.

Ni njegovi jahači nisu bolji. Divlja horda koja se prikrlila. Ukoliko me ulove pri onom što namjeravam učiniti, svući će kožu s mene, razmišlja Bac Ringloke. Dovraga, još nikada nisam morao tako teško zaraditi tisuću dolara.

Deset minuta kasnije Bac Ringloke je pokraj prostranih koralu.

Da, sada vidi desetke prekrasnih konja i zna da su ove mnogobrojne prvorazredne životinje samo manji broj svih konja što ih posjeduje don Paco.

Napokon zamijeti ono što je tražio. Ugleda smedkasto-crvenu kobilu Belle Lady.

Odmah prepozna kobilu, iako sada ne djeluje osobito lijepo sa svojom otromboljenom trbušinom.

Ne može biti zabune.

Bac Ringloke slabo uzdahne. Smatra da će se smedkasto-crvena kobila još ovaj tjedan oždrijebiti.

Dovraga, kako će otpremiti ovu ždrebnu kobilu stotinu milja sjeverno preko granice, a da ga pri tome don Paco ne ulovi i ne objesi?

Začuvši za sobom zveket mamuza, Bac Ringloke se okrene. Prilazi mu don Paco.

Oni klimnuše jedan drugome i između njih i opet zavlada vrebajuća, napeta budnost.

Don Paco se odjednom nasmiješi. Njegovi su blistavi zubi vrlo jaki, pravilni i besprijekorno bijeli.

Ali ovo je opasno pokazivanje zuba, jedva prijateljski smiješak.

Pokretom glave pokaže kobilu.

— Ovo je Belle Lady — reče. — Sigurno ste već čuli o njoj, senjor, zar ne?

Ringloke klimne.

— Da, postoji jedna priča — promrmlja. — Priča se posvuda prijeko kad se govori o konjima. Da, znam tu priču... To je, dakle, ta slavna Belle Lady što će od već legendarnog Ubojice-čovjeka dobiti ždrijebe? Ovu je, dakle, ljepoticu pastuh Ubojica-čovjeka poveo sa sobom u planine?

— Da, tako je. — klimne don Paco.

I tada postavi sasvim izravno pitanje:

— A niste li vi, senjor Ringloke, došli ovamo da ukradete Belle Lady, i ždrijebe što ga očekuje, za Morgana Gannawaya?

Oh, ovo je zaista posve jasno i izravno pitanje.

Ali Bac Ringloke je nekako i očekivao od ovog čovjeka da postupi na taj način. Zbog toga nije iznenađen. On mu se nasmiješi.

— Oh, kakva pomisao? Zaista ste me silno razočarali, don Francisko. Što bih ja mogao zaraditi kao kradljivac konja? Privlače me veći poslovi, sklopljeni uzajamnom suglasnošću. Kako bi netko mogao s

ovom kobilom pobjeći s vašeg područja? Ne bi imao ni ma kakve šanse. Možda bih to, za deset tisuća dolara, i pokušao. No, tko bi za to platio deset tisuća dolara?

— Morgan Gannaway bi to učinio — promuklim glasom odgovori don Paco.

— On bi platio deset tisuća dolara — još jednom ponovi don Paco. — Ili čak dvadeset tisuća dolara. Hajdemo sada najprije odjahati van da vidimo ostale konje i stoku što je tamo. Krenimo!

Don Paco zapljeska rukama. Već stigoše dva dječaka s osedlanim konjima.

I don Francisko i Bac Ringloke odjahaše.

— o —

Kasno popodne stigoše do jedne od mnogih pograničnih drvenjara na pašnjacima, a u međuvremenu vidješe mnogo stoke i čopora konja.

Iz daljine prijeti oluja.

Bac Ringloke, koji se dobro snalazi u ovom predjelu s obje strane granice, zna da će proći sati prije nego tek u noći izbije nevrijeme.

Ali to bi bila mogućnost, pomisli. Nevrijeme bi izbrisalo sve moje tragove.

Jašu malo brže no prije.

Počeo je puhati vjetar, podiže uvis prašinu. Vidik postaje slabiji.

Zaustaviše se, da se još malo odmore prije nego nastave jahati kroz kovitlac prašine.

Do hacijende je više od deset milja.

Bac Ringloke se sasvim iznenada odlučio.

Potegne revolver i kad ga odjednom drži ispred nosa don Pacoa — to djeluje poput čarobnjačkog trika.

Coronado mu pokaže zube između tankih usana što se čvrsto stisnuše o zubno meso.

— Dakle ipak — reče don Francisko — Morgan Gannaway je ipak poslao ubojicu. Već sam nešto slutio. Ali na kraju vas ipak nisam smatrao čovjekom koji bi se dao platiti za ubojstvo.

— Takav i nisam — odgovori Ringloke, nagne se iz sedla, oduzme Coronadu kolt i pušku iz navlake.

— Nisam čak ni kradljivac konja — nastavi. — Jer Belle Lady još uvijek pripada Morganu Gannawayu, zar ne? Kobila mu nije bila dovedena natrag. Njegovi su ljudi, koje je poslao ovamo da je dovedu, bili ismijani. A sada ću je ja odvesti. Hoćete li mi je dati dobrovoljno, don Francisko?

— Ne — promuklo će on. — Ali ja sam ulovio pastuha i uzeo mu kobilu. Morao sam ustrijeliti pastuha, jer me pokušao ubiti. Ali njegova ću sina odmalena odgajati da me voli. Ringloke, prikucat ću vaš skalp na moja vrata.

Posljednju je rečenicu izgovorio vrlo promišljeno, sasvim ozbiljno, onim engleskim što se govori ovdje na granici. Meksičko-španjolskim vlada gotovo isto onako dobro kao i Ringloke.

Ringloke šuti.

Zaveže ga lasom i sveže mu rubac ispred usta. Tada se pobrine da Coronado legne ispruživši se svom dužinom. Oluja tušniji i grmi u daljini, a vjetar tamo zavija i nosi zrakom sve što je lagano i suho.

Ringloke se vrati među stijene, na mjesto kroz koje su ujahali ovamo. Jedva raspoznaje tragove što su ih ostavili, već su gotovo izbrisa-

ni vjetrom. Stane malo postrance iza jedne stijene i čeka.

Ne mora dugo čekati.

Stiže Chat Salvador, predvodnik don Franciska de Coronado. Napola je slijep od prašine i sretan što je napokon stigao u skrovište.

Kad je ugledao Ringlokea, već je prekasno za njega. Ringloke mu pokaže kolt, oduzme Salvadoru oružje i pusti ga tada da sjaše.

— I izujte čizme, amigo!

Chat Salvador oklijeva. Dršće u sebi od bijesa, a mržnja mu blista u očima već pocrvenjelim od pijeska i prašine. No, tada ga ipak poslušaj, izuje čizme i objesi o držač na sedlu svog konja.

— Sjašite i hodajte preda mnom! — zapovjedi Ringloke.

Stigoše do don Franciska i njegov ga predvodnik šuteći slobodi. Ali Ringloke hoće tada i Coronadove čizme. I dobiva ih.

Sada Salvador reče:

— Ne valja vjerovati ni jednom gringou. Trebalo je da ga odmah ubijemo. Opile su te njegove brbljarije o poslovima, Paco.

— Zatvori usta — oštro će don Paco. Neko vrijeme, bez riječi, promatra Ringlokea, a onda podigne kažiprst.

— Pripazi, gringo Ringloke — napokon promuklo izgovori. — Pažljivo slušaj što ću ti reći. Gannaway i ja smo već dugo godina neprijatelji. Ti si stao na njegovu stranu. To ćeš platiti, gringo! Svojim životom!

Bac Ringloke klimne.

— Uvijek se mora platiti, uvijek na neki način. Nemam ništa protiv tebe, osobno, amigo, shvaćaš li? Preuzeo sam posao. Živim od tak-

vih poslova. Vratit ću konja njegovom zakonitom vlasniku. To je činjenično stanje. Onaj tko me u tome pokuša spriječiti, kradljivac je konja. To je tako jednostavno. Ne bih htio pucati u vas dok budem s Belle Lady jahao prema granici. Najbolji konj i najdragocjenije ždrijebe na svijetu nisu vrijedni da zbog njih umiru ljudi. Dakle, pustite me da odem. Nemojte me slijediti. Bilo bi to loše, loše za sve nas.

Nakon toga odjaše s oba konja, vodeći ih na opuštenim uzdama, na uzvitlani vjetar, u vior prašine.

Coronado i Salvador bez riječi gledaju za njim.

Uskoro im nestade s vida.

— o —

Još prije nego što je Bac Ringloke stigao na hacijendu spustila se noć i oluja izbila svom žestinom.

Bac Ringloke sada oslobađa jednog od konja, jer ga samo jedan konj na uzdi mnogo ne smeta.

Dvapat mu se učinilo da je zalutao.

A kad je napokon stigao na veliku hacijendu, začudio se kako joj je već bio blizu, a nije je raspoznao zbog užasnog pljuska.

Jasno, već je odavno mokr do kože, baš kao da je plivao rijekom.

Ne brine ga stražar koji stražari ovdje pokraj korala. Za ove paklenske burne noći momak je, u to je gotovo stopostotno siguran, već odavno potražio neko zaklonjeno mjesto.

Ringloke priveže oba svoja konja vani za prazni koral, uzme laso s držača za sedlo i krene.

Neće morati loviti Belle Lady. Vjerojatno stoji ispod krova.

Stigavši do krova ispod kojeg stoji prekrasna Belle Lady, Ringloke začuje tiho rzanje.

Ali tada začuje još nešto.

Molećiv, gotovo jadikujući glas nekog čovjeka:

... Nikada više neću učiniti ništa loše, sveta Marijo! I u svakoj ću ti crkvi pokraj koje prođem pokloniti svijeću. Ali zaštititi me, zaštititi malog grešnika Pedra. Ne dopusti da ga ubije grom. Oh, ne dopusti...

Grom ponovo zatutnji. Munje sijevaju. Ponovno prolom oblaka.

— Hej, Fernando! Jesi li to ti, Fernando! Dolaziš li da tvoj amigo Pedro ne bi bio sam u ovom svijetu što propada?

Nakon tih riječi čovjek ustane i učini dva koraka da bi mogao dohvatiti Ringlokea.

Pod bljeskom munje prepozna ga.

— Oh, gringo! Što hoćeš, gringo? Gdje je don Paco s kojim si jutros odjahao? Zašto si ovdje? Zna li to don Paco?

Konjušarev glas postaje sve glasniji i zlovoljniji. Na kraju već gotovo više — i samo ga grmljavina nadglasava. Bac Ringloke ga tresne u želudac. Kad se čovjek srušio prema naprijed, još ga je udario u zati-ljak.

Sveže ga lasom koje nađe na zidu staje. Dobro ga njime omota, a u usta mu strpa rubac. Tada sve postane jednostavno.

Već vodi visoko ždrebnu kobilu na pljusak. Ohrabruje životinju, govori joj:

— Oh, vrlo cijenjena Lady, silno mi je žao što te u tvom stanju jednostavno vodim sa sobom u ovu užasnu noć. Ali to mi je mogućnost

jeđina moja mogućnost da zaradim tisuću dolara. Dođi, Lady, voda ne šteti. I ja sam već mokar. Hajdemo, dobra moja.

Ona dobrovoljno ide s njime, ne boji se vode, a ni gromova ni munje.

Ona je prekrasna kobila.

Bac Ringloke je izvede iz korala, stigne do svojih konja koji ga čekaju, i povede Belle Lady s lijeve strane, a s desne drugog konja.

Do Angel-Bailea ima dvadeset milja.

II

Potrebna mu je čitava noć, a oluja je, na sreću, nakon ponoći jenjala i pretvorila se u laku, neprekidnu, ali toplu kišu. Ova noć neće biti hladna kao što su to inače vedre noći u ovoj zemlji.

Belle Lady se odlično drži. Još uvijek ima dobra kopita. Ponekad čak i sasvim dobro kasa. Ali, tada, nakon nekog vremena, ipak teško diše.

Bac Ringloke je uvijek nanovo pušta da odahne, a on jaše ravno u Angel-Baile.

Za tih sati razmišlja samo o svom bijegu i kako će s Belle Lady nestati odavde.

Razmišlja i o Stelii McQuenn.

Stella i on su se nekoć silno voljeli.

Ali tada ga je ona, jednog dana, napustila jer joj nije mogao pružiti dom. Bac Ringloke je, naime, revol-veraš.

Da, napustila ga je, iako ga je voljela. A on je smatrao da je dobro što ga je napustila. Sada više nije morao imati prema njoj obzira i opet je postao osamljeni vuk.

Kako je Stellin put morao biti težak i gorak — pita samoga sebe.

Poručila mu je po nekom neznancu koji je ovuda proputovao, a možda tvrdio da ga pozna, neka joj dođe u pomoć. To može značiti samo jedno: da je ovdje neka vrsta zarobljenice, da, da je Angel-Baile za nju veliki zatvor.

Prema tome, taj Paco Coronado nije samo kradljivac konja nego i otimač ljudi ili robovlasnik.

Uskoro ugleda ono malo svjetala Angel-Bailea u umirućoj noći.

Što sada?

Bac Ringloke ne može dalje. Inače će se Belle Lady razboljeti i upropastiti.

Prema tome, mora potražiti neko skrovište.

Pronašao je zaštitu ispod nekog napola srušenog krova. To je neko zdanje, možda su tu nekada boravili učenici misije ili su pak unutra bile smještene radionice u kojoj su učili neke vještine.

Stijene, kaktusi i trnovito grmlje uzdiže se sve do zidina. Približno je tegobno uveo konje kroz ulaz.

Krov visi prilično nisko. Možda će se još danas srušiti, možda sutra, a možda i za mjesec dana ili čak za jednu godinu.

Bacu Ringlokeu je to odjednom sasvim svejedno.

Skine sedla s oba konja, tada se pobrine za kobilu i dlanovima joj obriše vlagu s dlaka.

Do svanuća nema još dugo vremena, možda jedan sat.

A taj sat mora iskoristiti.

I stoga krene.

I opet jače kiši. Gotovo se čini da se oluja vraća iz smjera kojim se povukla.

Njemu bi to odgovaralo i on zadovoljno iskrivi lice pri pomisli da Coronadovi jahači, sigurno već isto tako mokri kao i on, jašu prema granici da bi mu spriječili put. I zbog toga se ovdje tik pokraj grada osjeća donekle sigurnim.

Kad je stigao do saluna, iz njega iziđoše dva čovjeka. Ovo zapravo i nije salon kakvi su s onu stranu granice, nego krčma. A to je ipak nešto drugo.

Začuje Stellin prilično ljutit glas:

— Ne mogu čitavu noć bdjeti, ljudi. Samo zato što vi nećete na kišu. Ne mogu samo zbog vas dvojice držati krčmu otvorenom do izlaska sunca. Ostavite me na miru! Možete sa mnom razgovarati tek kasno popodne. Basta!

Ovaj »basta« već zvuči bijesno.

— Otvori vrata, Zelenooka — mirno reče Ringloke tik pokraj vrata.

Unutra na trenutak zavlada tišina.

On može zamisliti kako se Stella unutra skamenila i sada pita samu sebe je li ovo zaista njegov glas.

Ali on ju je i prije često zvao Zelenooka.

Tada ona brzo otvori i on klizne iza vrata koja se za njim ponovno zatvore.

Ona šuti, kako bi došla do daha.

Tada ogorčeno zapita:

— Jesi li sada postao kradljivac konja, Bachus Ringloke? I zašto si mi onda davao nade da ćeš me izvući odavde? Bilo bi pošteno od tebe da si mi rekao...

— Došao sam ovamo da te odvedem sa sobom — odgovori Bac. — Spakuj, dakle, onoliko stvari koliko ti je potrebno za tjedan dana.

Spakuj i hrane. Sve u dvije vreće koje možemo nositi dio puta. Ja ću u međuvremenu popiti čašu tekvile i progutati nekoliko zalogaja besplatne hrane. Je li nešto ostalo?

Želi proći pokraj nje. Promatraju jedno drugo pod svjetlom svjetiljke. Izvana ih nitko ne može vidjeti. Zastori su navučeni.

Ali tada ipak ne prođe. Zastane tik pokraj nje. Voda mu kapa iz odjeće, curi niz šešir.

Njegovo tamno lice postade oštrije i grublje nego malo prije. Oči mu blistaju.

Ona shvati da mu se sada mora povjeriti poput čamca na uzburkanoj vodi. Sada mora staviti sav ulog na jednu kartu kao na adut u oštroj igri.

Ali još uvijek može izići iz igre.

— Čovjek se uvijek mora na nešto usuditi — reče on. — Ništa se ne dobije besplatno. Povest ću te sa sobom, ako hoćeš. Dakle?

Stella polagano odahne.

Na trenutak želi odbiti.

Ali tada se sjeti don Coronada čija je zarobljenica u ovom gradu i koji je uvijek nanovo dolazi posjetiti.

Ponekad je razmišljala o tome da ga ubije. Ali tada bi morala ubiti i Chata Salvadora. Silno se bojala Chata Salvadora.

Odjednom žestoko klimne.

— Idem s tobom, Bac. Moram otići iz ovog zarobljeništva. Pokušala bih s tobom i da su nam mogućnosti još lošije.

On klimne, podigne ruku i blago je položi na njezin obraz.

— Jednom — promrmlja — sve će to biti za tebe ružan san koji ćeš malo-pomalo zaboraviti.

Stigavši u napola srušeno zdanje u kojem su tri konja našla zaštitu pod pljuskom kiše, Stella McQuenn se silno uplašila.

Tek sviće siva zora. Oni odložiše obje vreće.

— Zar ćemo se ovdje skrivati? — zapita Stella, a glas joj izražava strah. — Ovdje, tako blizu grada? Možda će nas već uskoro...

— Ovdje smo sigurniji no bilo gdje dalje od Angel-Bailea — odgovori Bac Ringloke. — A kiša će izbrisati sve tragove. Nitko neće pretpostavljati da bismo mogli biti ovdje. Znaš, Stello, Coronado i njegovi ljudi će točno izračunati koliko milja možemo prijeći s kobilom... Popodne ću se odšuljati van i pronaći malo zelene hrane. Ali sada moram spavati, samo spavati. Probudi me ako začuješ neku buku.

Sunce ponovno sja, žarko peče i proždire vlagu. Odjednom začuje kako se njihovom skrovištu približavaju glasovi, dječji glasovi.

I lavež psa.

Mora da je već popodne. Konji su sasvim tihi. Bac Ringloke se uspravi.

Pogled mu sretne Stellin.

— Pas je već bio ovdje — reče Stella. — Ali on me pozna. Samo je njuškao i dopustio mi da ga pomilujem. Samo da ne dođu djeca i...

— Ti si valjana djevojka — pohvali je on. — Čitavo si vrijeme stražarila i pustila me da spavam poput hrčka. Sada si ti na redu.

Stella odmah zaspi. Preumorna je.

Bac Ringloke ode prijeko kobili, porazgovara s njome, pomiluje je i stavi uho na njezin veliki trbuh.

— Uspjet ćeš, valjana moja djevojčice — promrmlja. — A sada ću ti donijeti malo hrane.

Oslušne dječju buku. Ne približavaju se, malo-pomalo se udaljuju.

Možda ćemo imati sreće do večeras, pomisli i klizne van.

I — tada ugleda starog fratar.

On ga ozbiljno promatra.

Ringloke mu polagano priđe.

— Je li Coronado i vaš gospodar, padre? — grubo zapita.

Fratar se nasmiješi. Već je star. Kosa mu je bijela poput snijega.

— Morate znati, stranče, da služim drugog gospodara.

— Oprostite, padre. Ali...

— Znam da bi vas Coronado dao ubiti — prekine ga fratar. — Ali vjerojatno ste do noći ovdje sigurni. Nastojat ću da djeca odu odavde. Znam već od noćas da imam goste. Oh, dobro je još jednom doživjeti da ovo mjesto posluži kao sklonište... Mislim da vam nedostaje hrana za konje. Imam vrećicu kukuruza, a i dovoljno sijena. Uzgajam mazge. I fratar mora od nečega živjeti. Moji su vjernici siromašni.

On se okrene i krene duž zida obraslog zelenim grmljem.

— Dođite sa mnom, sine — pozove ga preko ramena.

Bac Ringloke odahne i odazove se fratrovom pozivu. Opet ga jednom u životu služi sreća, dobit će pomoć.

Da, važno je da konji ostanu snažni i zbog toga im je potrebna dobra hrana.

Kad se smračilo, krenuše.

Stella je odjevena u hlače, poput muškarca i tako je najprikladnije opremljena za jahanje.

Jašu u polukrugu kolnim putem prema sjeveru.

Noć je prilično svijetla, vidik dobar. Jasno im je da ih neki promatrač može lako zamijetiti. Ali toj opasnosti ne mogu izbjeći.

Nakon deset milja — ponoć je već prošla — Ringloke zastane, ogleda se unaokolo i onda odjaše između nekoliko velikih stijena.

Zemlja je još topla od vrućeg sunca. Čak su i zagrijane stijene mnogo toplije od zraka, gotovo poput ljudskog tijela.

— Moramo se zbog Belle Lady odmoriti — reče Ringloke.

Stella šuteći sjaše s konja, olabavi konju uzde i objesi stremen iznad jabučice sedla.

Ringloke se još neko vrijeme bavio kobilom, a tada čučnu na pete tako da se leđima mogao osloniti na stijenu. Malo poslije izvadi svoj pribor za pušenje. Dok je pripaljivao cigaretu koju je sam savio, Stella pod svjetlom plamička promatra njegovo crvenkasto-smeđe mršavo lice.

Čini joj se da na njemu raspoznaje napetost i brigu.

— Zar je nešto Belle Lady?

— Put i trka će ubrzati stvar s njome — promrmlja on. — Ako nam bude trebalo još nekoliko dana, do Morgana Gannawaya, dobit ćemo putem ždrijebe.

Ona na to ne odgovori. Primila je vijest poput nečega što je u rukama sudbine.

Tek nakon nekog vremena zapita:

— Zašto to činiš za tog Morgana Gannawaya? Što ti on znači? Je li te kupio samo za taj posao ili se iza toga krije i nešto više?

On joj ne odgovori odmah. Ali snažno uvuče dim iz cigarete. Pod svjetlom ražarene žeravice, Stelli se njegovo lice učini još napetije.

On napokon odgovori:

— To je posao za tisuću dolara, ili čak i više. Morgan Gannaway je najmoćniji čovjek u Golden Mesi i stotinu milja unaokolo. Ako on bude htio, mogu postati šerifom u Golden Mesi. A ja bih to želio. Htio bih sebi stvoriti stalno mjesto. Golden Mesa će rasti. Jednog će dana postati središte okruga. I tada ću biti okružni šerif. Hoću biti šerif i postupati po zakonu. Ako se iskažem, mogu dobiti taj posao. Morgan Gannaway nema nasljednika. Njegovog je sina ubio konj Ubojica čovjeka. On je dospio na Coronadovo područje. A pošto su tada već svi znali za tog pastuha, Coronado je sa svojim jahačima krenuo u lov na njega. Ulovili su ga u nekom klanecu. Ali on je napao Coronada srušio ga i htio zgaziti. Tada je Coronado pucao sa zemlje na njega. Ustrijelio je pastuha Ubojicu čovjeka. Ali kobilu nije vratio Gannawayu. Poručio je po Gannawayevom glasniku da mu Gannaway može pokušati oteti dragocjenu kobilu. I baš to sam učinio za Gannawaya. Sada znaš sve, Stello.

Ona ne odgovori.

Da, sada zna sve.

On, dakle, čezne za stalnim mjestom, za nekim zadatkom. Htio bi iz Golden Mese načiniti miran grad u kojem bi vladali pravda i zakon.

— Mnogo ti hvala, Bac, što si me poveo sa sobom — napokon izgovori Stella čvrstim glasom.

— o —

Oko pola dva ujutro nastaviše put.

Belle Lady se dobro oporavila. Zaista čilo kasa i kao da se rado kreće.

Noć je svijetla.

Blizi se jutro.

Sigurno će uskoro biti četiri sata i moraju razmisliti gdje će naći mjesto kako bi se mogli dobro odmoriti.

Odjednom se pred njima pojave dva jahača. Naglo iskrснуše iz jutarnje magle što se već podizala i zaustave nasred puta.

Bac Ringloke dobaci Stelli uže kojim vodi Belle Lady. Ne izgovori ni riječi, samo jaše naprijed.

Jahači posegnu za svojim revolverima, jer to nisu jednostavno dva Coronadova čovjeka nego su i slavni revolveraši.

Ali prije nego što su i dospjeli opaliti, ugledaju vatru iz otvora cijevi gringovog oružja, kojeg su namjeravali pobijediti.

Obojica su u hipu na zemlji.

Bac Ringloke sjedi ukočeno u sedlu i kad Stella s kobilom pokraj sebe dojaše do njega.

On jaše dalje kao da se ništa nije dogodilo.

Ona ga slijedi držeći uže kojim vodi kobilu. Shvaća da on računa s novim poteškoćama. Zbog toga malo zaostaje. Uskoro će izići sunce i ukloniti maglu.

Ringloke reče:

— Možda nas danas neće naći. A kad zanoća, nećemo više moći jahati dobrim putovima. To mi je žao zbog Belle Lady.

— o —

Kad se smračilo, krenuše.

Belle Lady opet bez tegoba i valjano putuje.

Na početku noći još je prilično mračno. Poslije će biti svjetlije i morat će se kretati u sjeni.

Ali — Belle Lady je danas ostala bez daha prije nego jučer. Hod joj postade težak. Nakon deset milja je zastala.

Oni sjahaše. Tetošivši kobilu, istrljahu je i osušise je.

— Nema smisla — reče tada Ringloke. — Moramo natrag na kolni put. Ne možemo je dalje voditi ovim krševitim krajem. Ne može to ona izdržati. Zanimalo bi me da li Morgan Gannaway uistinu nije znao da je već tako jako ždrebn.

Odmaraju se duže od jednog sata.

Tada ponovno krenuše. Belle Lady ih i opet dragovoljno slijedi, ali sada napreduju samo korakom, a kasaju samo na lakim nizbrdica-ma.

Nakon tri milje otprilike, ponovno su na kolnom putu. I opet puštaju Belle Lady da malo odahne i tada nastavljaju put prema sjeveru.

Prati ih sreća.

Nikoga nisu sreli. Nisu naišli ni na jednog Coronadovog jahača. Bez obzira na to gdje ih traže, uspjeli su im pobjeći ili ih pak nisu ni zamijetili. Ali koliko će ih dugo pratiti sreća?

Pred njima je granica.

I tamo će sigurno naići na Coronadove ljude.

Kad je svanulo, a kobila počela nevoljko trčati, napustili su kolni put. Kamenit put vodi u neki klanac.

Možda će im taj klanac idući dan poslužiti kao sklonište.

Bac Ringloke odjednom preda Stelli uže kojim vodi kobilu i odjaše malo naprijed. I ona isto tako, iznenada, osjeti napetost — ili su to zle slutnje?

Stella to ne umije protumačiti, ali i nema vremena duže razmišljati, jer se sve događa prenaplo.

Budući da Stella jaše iz Ringlokea i s naporom vuče kobilu koja se sve polaganije pokreće, ne vidi sjene koje su iskrsele pred njima u klanecu.

Tek razazna oštre povike, ugleda vatru i čuje odjek pucnjave iz revolvera.

Stella bi se htjela okrenuti, pobjeći. Jedan metak joj razdere odjeću, lako joj okrznuvši kožu.

Da, ona bi najradije bezglavo pobjegla, ali ne može. Ispred nje se Bac Ringloke još uvijek bori. Stalno odjekuju pucnji iz njegova revolvera, a njegovi protivnici uzvraćaju vatru.

Napokon zavlada tišina, ne čuje više pucnjavu, samo stenjanje ljudi.

— Dođi, Stello! — dovikne joj Ringloke škripitavim glasom preko ramena.

Iz njegova glasa razabire da je ranjen.

Samo da nije teško ozlijeđen! Ta je želja poput krika u njoj.

Tada odjaše naprijed i povuče kobilu za sobom.

Prolazi pokraj tamnih sjena. To su konji bez sedla. A druge tamne sjene leže na zemlji.

Prigušeni je glas Baca Ringlokea požuruje.

Slijedi ga u mračni klanac i mora pri tome govoriti kobili ljubazne riječi.

Ne smije ni pomisliti kako bi bilo da je Ringloke teško ranjen.

Svim srećem želi biti Baeu dobar ortak. On ne smije požaliti što ju je poveo sa sobom. I tako se duboko u njoj stvori čudan osjećaj.

Te je volja da izdrži.

Sada će njezine životne snage ojačati.

Može samo nejasno zamijetiti Baca u mračnom klanecu i uopće ne zna kamo on vodi.

Jašu nekako poprijeko. Bac kao da se ovdje snalazi. Ponekad, kad zaustavi konja da se malo odmori, ili snađe, Stella čuje kako prigušeno stenje.

I kad se opet jednom zaustavio, čuje ga kako govori:

— Ne mogu više, Stello. Moraš me lasom čvrsto privezati za konja. Tada jaši dalje dok ne stigneš klanecem do potoka. Jaši uz taj potok uzvodno, do vodopada. Prijeđi slap i odjaši u dolinu. Čuješ li?

— Da — odgovori ona. — Čujem te i vrlo dobro razumijem. Sve ću učiniti. Budi bez brige.

Uspjela mu je odgovoriti čvrstim glasom. Ali pri tome je obuzima očaj.

Stella sjaše i priveže Baca lasom uz konja.

Tada s njim i s kobilom odjaše dalje.

— o —

Bac se prvi put probudio kad mu je vadila metak iz ramena. Morala je to učiniti oštrim nožem — metak mu je gotovo probio leđa.

Ulila mu je u ranu malo viskija. Ponijeli su sa sobom punu bocu znajući kako alkohol može za mnogo što poslužiti.

Bac je izgubio mnogo krvi i odmah je zaspao. Ali metak, koji bi ga sigurno usmrtio, odstranjen je.

Stella ga promatra.

Pita samu sebe kako će se ovo nastaviti. On bi bez njezine pomoći bio izgubljen ili barem ne bi mogao ispuniti svoj zadatak.

Sada se nalaze u sasvim maloj kotlini.

Očito postoji samo jedan prilaz. Mora se jahati preko slapa i tada se dospije ovamo kroz spilju.

Ako netko od Coronadovih jahača poznaje ovo mjesto, onda su sada u mišolovci.

Ali nije im preostao nikakav drugi izbor. Morali su izabrati ovo skrovište.

Najveća joj je briga, nisu li vani ostavili kakve tragove.

Bac Ringloke se borio, kao već mnogo puta ranije, kad nije bilo drugog izlaza. Ovaj put je ranjen, jer se morao boriti s tri čovjeka.

Probudio se tek nakon mnogo sati. Noć je. Osjeća laku groznicu.

Gdje je Stella? To mu pitanje projuri mislima. Negdje u blizini čuje čudne šumove koje u prvi mah ne umije protumačiti. Teško stenjanje životinje. Odjednom shvati da ovo mora da je Belle Lady.

Ona će se oždrijebiti! Kobila će sada dobiti ždrijebe! A ja joj ne mogu pomoći. Gdje je Stella? Može li joj Stella pomoći?

Sve te misli i pitanja grozničavo ga uznemiruju.

Bac Ringloke se htjede uspraviti, ali bol u njegovu ramenu oštra je poput uboda nožem. Odjednom se silno uplaši da bi mogao početi krvariti i opet izgubiti mnogo krvi. Osjeća svoju slabost i zna da uopće ne može pomoći Belle Lady. Bila bi mu potrebna sva snaga da se uopće održi na nogama.

Tada začuje Stelin glas.

— Uspjet ćeš, Belle Lady — čuje je kako govori. — Ja ću ti pomoći kad to bude, Belle. Ja sam pokraj tebe. A već sam prije, kao djevojčica, kod kuće na farmi, naučila što se mora raditi u takvom slučaju. Pomoći ću ti, Belle Lady.

Govori tim načinom još neke riječi, ali riječi nisu uopće važne.

Belle Lady je, vjerojatno, dovoljno već i to što se ne osjeća samom, jer je naviknuta na ljude.

Nadajmo se da će uspjeti, pomisli Bac Ringloke.

— Ti si divna djevojka, Stello, divnija no što sam dosad pretpostavljao.

Zatim začuše stenjanje.

Vatra je sve slabija.

I tada Bac ugleda nešto. Da, na tlu je treće tijelo. Čuči poput laneta u odsjaju vatre.

— Ovdje je! — glasno i sretno viče Stella.

Ostali su pet dana u ovoj kotlini.

Krenuli su kad se Bac Ringloke mogao ponovno popeti u sedlo — a malo će ždrijebe na svojim dugim i visokim nogama putovati s majkom.

Napustili su mjesto koje im je pružilo sklonište i utočište. Pitaju se je li ih Coronado i njegovi jahači još uvijek traže i čuvaju granicu.

Ali još je daleko do Morgana Gannawaya ili Mese. Sa ždrijebotom bit će im potrebno nekoliko dana.

Šuteći jedu.

— 'Ako u Golden Mesi dobijem šerifsku zvijezdu — reče Bac Ringloke — moraš se udati za mene. Drugačije ne možemo tamo zajedno živjeti. Ozbiljan šerif mora biti oženjen ženom koja s njime živi.

— Da, Bac — jednostavno odgovori Stella.

— o —

Kasno popodne, nakon što su već vidjeli povorku kola, karavanu mazgi i krdo stoke koje su tjeroali kauboji, zamijetiše nešto što ih je ispunilo zadovoljstvom.

Udaljenost od brežuljka do kolne ceste iznosila je samo malo više od pol milje zračne linije.

Zrak je čist, suh i omogućuje jasnu vidljivost na veliku udaljenost. Na pol milje uokrug sve je kao na dlanu.

I zbog toga mogu dobro raspoznati čovjeka koji se naziva don Francisko de Coronado, a stvarno se zove Paco Hermandes.

Eto, sada jaše na jug, nakon što je dosta dugo vrebao, izgubio pet svojih jahača i nakon što ga nije pratila sreća u lovu.

Da, on jaše kući i žuri mu se.

Pokraj njega je i njegov predvodnik Chat Salvador. A Salvador na konju odjednom vine pogled prema brežuljku gdje dobro skriveni leže Bac i Stella.

Chat Salvador zaustavi konja i gotovo čitavu minutu nepokretno sjedi u sedlu vrebajući gore prema brežuljku. Vjerojatno se uzbudio u njemu oštar vučji nagon i vreba bilo kakav znak.

Napokon, slegnuvši ramenima, okrene konja.

Dvadeset četiri sata poslije stigoše do Concho-Creeka, gradića na

graniči. Jeli su na verandi neke krčme odakle su mogli promatrati svoje konje u malom koralu s onu stranu kolnog puta. Ovaj kolni put istodobno je i glavna ulica gradića.

Stelli nije promaklo kako je Bac Ringloke napet i pun opreza, iako izvana djeluje vrlo mirno. Ali ona ga poznaje bolje od drugih ljudi.

Osjeća kako on sluti nešto neočekivano. Možda ga njegov nagon upozorava, a vjerojatno postoji i neki znak, kao onda kad je vjerovao da njuši Chata Salvadora ispod brežuljka.

Ali Bac je ne želi uznemiriti.

Oboje su izgubili na težini, pogotovu Bac koji se još nije oporavio od rane.

Jelo je ukusno i obilno. Već su bili izgladnjeli i zbog toga su morali svratiti ovamo.

Neki se starac brine o konjima, prijeko, u koralu. I životinje su dobile krepku hranu. Ždrijebe sisa kobilu, iz dana u dan napreduje, jača, a ponekad se ponaša plahovito i divlje.

U gradiću je sve mirno, možda malo premirno u ovo popodnevno doba. Već bi moralo biti više života i kretanja, jer je najjača podnevna žega već jenjala.

Nedostaju djeca koja se igraju, a njih u takvim gradićima ima u obilju.

Sada i Stella postade nemirna.

Jedu kolač. Kolač od jabuka.

Bac promrmlja: između dva zaloga:

— Evo ti pet dolara. Kad pojedeš kolač, otiđi u najbliži dućan i kupi hrane za dva dana. Ja ću te čekati ovdje.

— Da, Bac — reče Stella. A nakon nekoliko trenutaka zapita: — Ima li nešto? Slutiš li neku opasnost? Osjećam da vrebaš poput vuka pred rupom zeca.

— Ne znam — promrmlja on. — Samo, obuzelo me neko loše čuvstvo. Možda se varam, možda sam samo nervozan. Ali htio bih da odem odavde. Konji su nahranjeni, a mogli su se i odmoriti. Čak i mali opet postaje nestašan. Dakle!

Ustadoše. Bac posegne za puškom koju je ostavio nadohvat ruke.

Tada odu prijeko, a Stella krene tridesetak koraka dalje do trgovine u kojoj se može dobiti gotovo sve potrebno za život u ovoj zemlji.

Stella se još jednom osvrne. Bac Ringloke stoji sada pokraj koralala i plaća konjušaru.

Ona ode u dućan.

Ringloke je bogato nagradio Meksikanca.

On se okrene i već okrenut reče:

— Oprez, senjor! Čuvajte se El Matadora!

I već ode. Ringloke bi mu rado doviknuo jedno pitanje, ali to ipak ne učini. Shvaća da se ovaj čovjek previše boji.

No ubrzo više nije bilo potrebe da bilo što pita. Okrenuvši se, sve je shvatio.

Zamijetio je el Matadora. Da, vjeruje da se ne vara.

Vjerojatno je taj čovjek ovdje u Concho-Creeku »bik u koralu«. Dakle, momak koga se svi boje i koji sebi ovdje dopušta sve. Gotovo u svakom gradiću te vrste postoje ovakvi despoti i »gospodari«.

Ovaj ovdje je tako kičeno odjeven kao da će uskoro povesti sveča-

nu povorku na rodeo ili kao djever krenuti na neku svadbu.

Odjeven je u tamno odijelo, na glavi mu je skup šešir — a prepun je ukrasa, od ostruga do srebrnom optočenog pojasa. Na jednom uhu blista mu naušnica, a na ruci prstenje.

Samo revolver na njegovu boku djeluje istrošeno i vrlo poslovno. Da mu je i kolt, možda, ovako blistava stvarca, Bac ga ne bi preozbiljno shvatio.

Ali on ga ne potejenjuje.

Taj El Matador, osim toga, nije sam. Pokraj njega su još dva čovjeka koji se, očito, pokušavaju s njime natjecati, ali su mlađi i manji po značenju.

To su tako reći njegovi »učenici«, »obožavatelji« ili »mladići«, a koji su ga proglasili svojim uzorom.

Nosi revolver na lijevoj strani i zato, podižući desnicu, kažiprst uperi u Ringlokea. Otkrivši niz blistavih zuba, reče:

— Sada te imam, amigo! Ti si kradljivac konja! Jedan me moj prijatelj upozorio da bi jednog dana mogao proći ovuda. No ovu kolibu i zlatasto ždrijebe morat ćeš ostaviti i ovdje. Zaista mi je silno žao, druže. Imam čak i razumijevanja prema konjokradicama, jer sam i sam to nekada bio. Hahaha! Ali pošto sam prijatelju obećao da ću učiniti nešto za njega moram...

— Previše, pričaš, amigo! — prekine ga Ringloke.

Prepun je gorčine. Zna, naime, već sada, da neće moći izbjeći borbu.

Ovaj bi El Matador smatrao svaki pokušaj da ostane miran i spriječi borbu samo slabošću i kukavičlu-

kom i tek tada ne bi odustao od svog zahtjeva.

— Prijeđi na stvar, amigo, i okani se suvišnih riječi!

Njegove riječi zvuče škriputavo. Njegov glas izražava istodobno nevoljkost, gorčinu i onu odlučnost koja više ne dopušta nikakvu sumnju.

Da, on će se boriti.

Osjetivši da je to sigurno, El Matador se na trenutak pokoleba. Ali brzo svlada tu nesigurnost. Ne može sebi dopustiti da uzmakne. Njegova oba »učenika« ne bi ga više poštovala.

— Pripazi, dragi moj — reče Ringloke El Matadorovim materinjm jezikom. — Vraćam kobilu i njezino ždrijebe njihovom vlasniku. Taj se vlasnik zove Morgan Gannaway. To je, dakle, moj posao. A ti me s ova dva zelembaća ne možeš zaustaviti!

To što je El Matadorove pratitelje nazvao »zelcmbaćima«, odmah je ta dva momka silno razbjesnulo.

Ali je taj bijes trajao samo dvije ili tri sekunde. Tada im je postalo jasno da se ovaj gringo zaista ne boji.

Oni odjednom oklijevaju, a to im je najveća greška. Njihov veliki učitelj je u međuvremenu odlučio. On se ne može — s dva čovjeka desno ili lijevo pokraj sebe — pred očima Concho-Creeka pokazati kukavicom pred jednim gringom.

I zato on potegne oružje, jer on je momak koji sve probleme rješava revolverom.

Ovaj put ima smolu.

Istina, uspio je potegnuti oružje iz opasača — znak da je uistinu brz — ali kad je htio podići oružje do prave visine, već je ugledao vatru

iz cijevi. Metak ga je srušio u stranu.

Njegova oba »učenika« zastadoše u pola kretnje. A kad su se pomakli, učinili su to samo da bi, najbrže što je moguće, podigli ruke uvis.

— Onesite ovu budalu odavde — zapovjedi im Ringloke. — Pucao sam mu samo u rame, sreća što je tako polagano povukao oružje. Da je bio malo brži, možda bi bio mrtav. Otpremite tu budalu.

Oni ne izustiše ni riječi.

Ali odnesoše ranjenog El Matadora, da, čak im se pri tome zacrvnješe uši. Stide se ovog poniženja — a uskoro će im, vjerojatno, postati jasno da su lijepa vremena u Concho-Creeku za njih prošla.

Ringloke umirujući mahne Stelli. Istrčala je iz trgovine iako još nije sve kupila.

Ali on stoji ovdje, pogled mu luta unaokolo i nada se da El Matadorovi »pomoćnici« neće pucati iz zasjede netom se pobrinu za njega.

Tlo mu gori ispod nogu — a ipak se prisiljavao da bude miran. Čeka Stellu.

Možda će sada ljudima iz Concho-Creeka dati primjer, tako razmišlja. Možda će se sada osloboditi, otjerati do vraga ove pokvarene nasilnike. Tada ova borba ne bi bila uzaludna i beskorisna. Zašto nije htio shvatiti da je moj posao da odvedem kobilu i njezino ždrijebe Gannawayu?

I tada ugleda Stellu kako izlazi iz trgovine. Nosi sa sobom raznorazne stvari koje zatim oboje trpaju u bise. Ringloke podigne rešetke koralu.

Uzjahaše i krenuše iz gradića.

Sada više nije daleko do Golden Mese. Mogli bi stići tamo za dva dana, čak i sa ždrebetom.

— o —

Večernje sunce obasjava ogromnu visoravan i — zaista ona je boje crvenog zlata.

Gradić je malen, ima samo glavnu i tri poprečne ulice.

Kolni put od granice — dakle od Concho-Creeka — vodi kroz Golden Mesu na sjever.

— Ovo je grad — reče Bac Ringloke. — Još je malen, ali svaki mjesec naraste za nekoliko kuća ili drvenjara. Zemlja daleko unaokolo pripada pukovniku Gannawayu. Naslijedio ju je, ili kupio prije nekoliko godina. Poklon španjolske krune. Vlada ga je priznala. Ali on ne želi zadržati tu zemlju. Jeftino je prepusta farmerima, doseljenicima, rančerima. Dijeli dozvole tragačima zlata i srebra. Ovdje u ovoj zemlji ima mnogo rudnika i još više nalazišta zlata i srebra. Ovdje se nastanjuju obrtnici i trgovci. Ovo je zemlja koja će se rascvjetati, Stello. Apaši se već odavno ne usuđuju doći ovamo. Vojska ima pedeset milja sjeverno odavde utvrđeni logor i šalje patrolu sve do granice. Ja ću ovdje biti šerif. Za samo nekoliko godina proći će divlje vrijeme. Kad sve bude mirno, taj će se trud isplatiti. No, Stello, hoćeš li živjeti ovdje sa mnom?

Ona se ogleda unaokolo.

U daljini ima još malih naselja.

Između njih je ravna zemlja s malo blagih brežuljaka i kotlina, a i nekoliko potoka i izvora. Ima mnogo zelenila i šumaraka. Potoci su uglavnom obrubljeni američkim topolama, jasikom i zelenim grmljem.

I sa visoravni planina blista zelenilo. Između njega je crveno stijenje.

— Da, lijepo je — odgovori Stella.

Pogleda Baca Ringlokea.

— Ali smo vrlo blizu Coronadu. Mogao bi jednog dana i...

— Ako to učini — prekine je on — ubit ću ga. Možeš biti sigurna, Stello, da će se ovdje moći mirno živjeti. Imaš moju riječ. Moj će posao, naime, biti da se ovdje brinem za sigurnost.

— Želim živjeti s tobom ovdje i neću se bojati — ozbiljno će Stella. — Obećajem da ću biti pokraj tebe kao i za prošlih dana. Nikada više neću pobjeći od tebe.

Bac Ringloke se sada nasmiješi.

— To više i neću dopustiti, draga. Pa makar te morao i uhapsiti!

U večernji sumrak udoše u grad. Zaustaviše se pred jednom od najvećih kuća.

Kroz ulaz u dvorište dojahao do same kuće.

Odjeknuše povici. Dotrči konjušar.

Stella je već vidjela natpis na zidanom dovratku ulaza: »Društvo za iskorištavanje zemlje u Golden Mesi. Pukovnik Morgan Gannaway i drugovi.«

Malo poslije, prvi put ugleda Morgana Gannawayu. Ne samo da su ga obavijestili o Ringlokeovu dolasku, nego čak i »alarmirali«.

Stigao je, naime, u dvorište žurno i s mnogo očekivanja.

Stelli djeluje poput sijedog tigra. Da, izgleda poput bivšeg oficira, vitak je, srednje visine, umije se svladati, a i grub je.

Kosa mu je potpuno slijeda, ali je njegovo tijelo srednjeg rasta još gipko. Zrači i vatrom čovjeka koji se do visoke dobi još može mjeriti s mladima.

On najprije samo kratko kimne Ringlokeu.

Tada promatra kobilu i ždrijebe, polagano korača oko njih.

Njegovo se opaljeno, napeto, vrlo muževno lice samo na trenutak trzne. Sve zatumljuje duboko u sebi. Samo njegove plave oči blistaju.

Tada pogleda Ringlokea.

— Je li bilo teško? Morali ste se boriti?

Ringloke kimne.

— Zamalo nisam uspio. Da, morao sam se boriti i ubijati.

— Coronado?

— Pobjegli smo mu i vidjeli smo ga, prije tri dana, kako sa sedamdeset ljudi jaše unaokolo. Odustao je.

— Ali živ je — promrmlja Gannaway — i gotovo se čini kao da mu glas odaje predbacivanje. Stelli se na trenutak učini tako, ali brzo odbaci tu sumnju.

Pukovnik raskriljenih ruku priđe Ringlokeu.

— Sve sam to očekivao od vas. Bac. Vi ste čovjek po mom srcu. Potpuno ste ispunili moja očekivanja. Bit ćete sada u ovoj zemlji prvi čovjek iza mene. A tko je ova lijepa gospođa?

Promatra Stellu.

— Mi ćemo se vjenčati — mirno objasni Ringloke. — Ovo je Stella McQuenn.

Gannaway je pogleda još oštrije.

Priđe joj dva koraka bliže, tako da je sada tik uz nju.

— Jeste li vi žena koju je Coronado čvrsto držao prijeko u Angel-Bailu? Jeste li vi ona crvenokosa i zelenooka ljepotica o kojoj se govorilo kad se pričalo o Coronadu?

Njegov je glas miran, ali kao da ipak sadrži nešto poput upozorenja.

Pukovnik Gannaway se nasmiješ.

On se pristojno i elegantno nakloni i kao što je to već sigurno činilo pred mnogim ženama u oficirskim klubovima. Tada poljubi Stelli ruku.

— Dobro došli u Golden Mesa, gospođo — reče. — Možete biti sigurni da će vam u ovom gradu i ovoj zemlji biti iskazivani čast i poštovanje koji vam pripadaju kao ženi Bachusa Ringlokea. I ako me hoćete počastiti, dopustite mi da budem jedan od vaših svjedoka pri vjenčanju, pristajete li?

On se još jednom nakloni, klimne Bacu Ringlokeu i tada se okrene. Sada ga zanimaju konji.

Pažljivo promatra ždrijebe.

— Ovo je, dakle, sin Ubojice čovjeka — promrmlja. — A sada pripada meni. I...

Dalje se riječi ne mogu razumjeti.

Stella se sjeti da joj je Bac ispričao kako je pastuh Ubojica čovjeka ubio Gannawayevog sina.

Ali sin Ubojice čovjeka je sada u Gannawayevim rukama.

Stella pomisli: ovo je čovjek koji sve smišlja vrlo daleko unaprijed i sigurno posjeduje dar predviđanja. Time što je sa mnom postupao savršeno pristojno, kao s pravom damom, još je jače vezao Baca uza se. Što namjerava sa ždrebetom?

III

Već je prošla ponoć kad su Bac i Stella ležali u lijepom bračnom krevetu držeći se za ruke.

Neopisivo su umorni, ali ipak ne mogu zaspati...

Gannaway im je stavio na raspolaganje kuću u kojoj se nalaze. Gore će im biti stan, a dolje šerifova kancelarija i zatvor.

— Ne poklanjam to vama, nego gradu — rekao je Gannaway. — A ovisi samo o vama, Bac, da budete dovoljno dugo ovdje šerif, samo o vama. Jer ovo baš kao da je vaša kuća.

O tome sada razmišlja Stella i Bac.

Zbog tih misli, on zapita:

— Kako ti se sviđa, Stello? Što misliš o njemu? Nije li on velik čovjek? I nije li pravilno što sam stao na stranu takvog čovjeka?

Ona ne odgovori odmah. Tek nakon nekog vremena zamišljeno reče:

— On želi da ti budeš šerif. Prema tome, potreban si mu. A tvoj posao šerifa nije da služiš njemu nego da zastupaš zakon. Nekako mi se čini da želi jednog dana računati na tvoju zahvalnost. Izdržao si kušnju. Sada stavlja sve svoje karte na tebe s određenom namjerom. Bio je plemenit i prema meni. Poljubio mi je ruku i učinit će sve kako bi mi se i u javnosti iskazivalo poštovanje kako bi moj društveni položaj bio osiguran što je najviše moguće. Ali on nas time obavezuje. Jer ja sam bila, još samo prije nekoliko dana Coronadova zarobljenica, njegova ropkinja. Vjerujem, Bac, da bi on rado vidio Coronada mrtvog. A Co-

ronado već ima dva razloga da dođe ovamo. Pastuhovo ždrijebe i mene. Razumiješ li?

— Možda je otprilike tako kao što ti gledaš na to — promrmlja Bac Ringloke. — Ali ako Coronado dođe ovamo, neće biti samo izbičevan zbog krađe konja.

— A baš to Gannaway hoće — jednostavno će ona.

— o —

Tri dana poslije održano je vjenčanje.

Čitav grad slavi s njima i već svi znaju da će Bac Ringloke biti novi šerif. Svi su time suglasni, jer svi hoće za šerifa čovjeka poput Baca Ringlokea.

Dokazao je svoje sposobnosti »pokusnim«¹ djelom dovевši pukovniku Morganu Gannawayu najbolju kobilu i ždrijebe pastuha Ubojice čovjeka — otevši ih Coronadu.

Svi ljudi ovdje poznaju Coronada ili su brem čuli za njega.

Gotovo se svaki čovjek u Golden Mesi boji ovog susjedstva blizu granice.

Bila je to lijepa svadba. Bac Ringloke i njegova žena primljeni su u zajednicu što se ovdje u Golden Mesi okupila pod rukovodstvom pukovnika Gannawaye da bi stvorila novo vrijeme i prostranu zemlju dovela do procvata.

Za svadbene svečanosti na koju je Gannaway pozvao sve koji su mogli doći, svi su upoznali čovjeka koji je Gannawayev kandidat za položaj šerifa.

U maloj susjednoj prostoriji saluna, u kojoj je održana svadbena svečanost, izložena je izborna lista. Svatko tko zapiše svoje ime, može staviti svoj glasački listić u kutiju.

U ponoć su prebrojeni glasovi. Sedamdeset pet glasova je za Baca Ringlokea.

Nema nijednog glasa protiv.

Budući da smiju glasati samo građani naseljeni ovdje u gradu ili okolici, jasno je da je ovdašnja zajednica jednoglasno izabrala Ringlokea.

Na temelju tih sedamdeset pet glasova može se istodobno zaključiti da na njegovom području službe živi, sa ženama i djecom, otprilike dvije stotine pedeset ljudi.

Ali svaki mjesec bit će ih više. Za godinu dana, bit će ih možda i tisuću.

Tako je nekako rekao pukovnik Gannaway nakon što je prvi šerif Golden Mese položio zakletvu.

Tada je dao otvoriti u salunu još jednu bačvu piva i svečanost se nastavila. Za ljude je to više od svadbene svečanosti. Za mnoge je, napokon, počeo zakoniti red.

Stalno prilaze Bacu Ringlokeu, upoznavaju se s njime, stišću mu ruku i žele uspjeh u svim njegovim zadacima.

Kad su napokon Stella i Bac u jutarnje sate legli u krevet, usprkos umoru, ne mogu zaspati.

Stella reče nakon nekog vremena:

— To je ono što sam željela. Mjesto u ljudskoj zajednici. Dobre susjede koji će jednom, možda moći postati prijatelji. Prijateljstvo i toplinu. A i poštovanje. Sve je to potrebno čovjeku ako ne želi ostati osamljen na ovom svijetu. Oh, Bac, kad bi se barem sve moglo dobro nastaviti! Samo da ne postoji s onu stranu granice Paco Coronado, naš neprijatelj. On će doći, ili poslati ubojice. To je sigurno. Oh, Bac, tako sam sretna, silno sretna kao

nikada prije. A ipak se bojim budućnosti. Bojim se!

Ove je posljednje riječi gotovo prigušeno zastenjala. I tada se otoktrljala prijeko do njega kao da traži sigurnost u njegovu naručju.

—o—

Iduća dva tjedna u Golden Mesi i okolici sve i dalje napreduje.

Gannaway je prodao više od dvadeset parcela za farme i male rančeve. Izdao je i nove dozvole tragačima srebra i zlata. Uz dosadašnjih desetak počeli su rad i novi radnici. Ljudi dolaze u zemlju u sve većem broju kako bi je razgledali i radili u rudnicima da zarade novac, potreban za kasnije osamostaljenje. Mnogi su imali novac samo za put do Golden Mese.

U gradu je otvoreno nekoliko novih prodavaonica. Sada tu postoji i kancelarija stručnjaka koji ispituje rude.

Izabran je i sudac.

Poštanska linija, koja je dosad ovdje imala samo stanicu za mijenjanje kola, počela je sada graditi veću stanicu sa stajalištem za teretna kola, prostranim koralima, skladišnim barakama i radionicom za popravke.

Jednog je dana došao čak i neki mladi novinar koji je u kočiji donio čitavu tiskaru. Kasnije se doznalo da ga je ovamo pozvao pukovnik Gannaway da bi izdavao novine »Pionir«.

Jasno, tih su dana došli u zemlju i oni ljudi koji iskrсну svuda tamo gdje vjeruju da bi mogli poput vukova živjeti od krda ovaca.

Dolaze gradski vukovi i skakavci, revolveraši i konjokradice, kartaši i varalice.

To je uvijek tako. Takvi se ljudi okupljaju svuda gdje se javlja procvat i okreću se dolari.

Tih je dana Bac Ringloke stalno zaposlen. Tjera iz grada varalice na kartama i revolveraše. Lovi konjokradice i zatvara ih. Često jaše zemljom, posjećuje doseljenike i rančeve, dočekuje pridošlice.

Jedne je večeri u kancelariji pukovnika Gannaway. Gannaway mu ponudi cigaru. Tada ga upoznaje sa čovjekom koji izgleda prilično skromno i sjedi na stolcu ispred uže strane pisaćeg stola.

— Ovo je Ty Fisher — reče Gannaway — htio bih da ga zaposlite kao svog pomoćnika.

Ringloke promatra čovjeka.

Na prvi pogled djeluje mršavo i bezbojno, da, gotovo neugledno. Dob mu je teško odrediti. Moglo bi mu biti trideset — ali i četrdeset godina.

Njegova je kosa neodređene boje, rijetka. Pod svjetlom svjetiljke crvenkastog je odsjaja.

Ali tog čovjeka obilježavaju tri znaka koje je Ringloke odmah uočio i obratio im pažnju.

To su svijetle odlučne oči. Tvrde su poput kremenja, gotovo ukočene. U njihovoj je pozadini neko čudno svjetlo. Ovako je blistanje već jednom vidio u očima nekog vuka.

Usta tog čovjeka su ravna i malo preširoka. Usne su mu poput ožiljka od noža.

I ruke.

Duge i spretne ruke. Ručni su zglobovi široki, široki gotovo poput dlana.

Kaput tog čovjeka malo je širi nego što je uobičajeno. Nosi, naime,

ispod tog kaputa dva revolvera u udubinama pazuha.

Ty Fysher je revolveraš — i to onaj koji se odijeva napola gradski i nosi čizme na »lastiku« niskih potpetica.

Pukovnik Gannaway polagano reče:

— Ne bih htio ostaviti ovaj grad bez zaštite kad ste vi na putu, šerife. Ty Fisher će vam biti pouzdan pomoćnik. Zastupat će vas onako kao što ja to želim i štitit će vam leđa. Trebamo takvog čovjeka — vi i ja — i ovaj grad. Slažete li se s mojim mišljenjem? Sjetite se Coronada koji će, sigurno, uskoro...

— U redu, pukovniče — promrmlja Bac Ringloke. Uzet će ga za pomoćnika zato što ga vi predlažete i, očito, jamčite za njega. I za mene ste jamčili svim ljudima. Zašto bih se opirao ako bi netko drugi trebalo da dobije istu mogućnost? U redu, pukovniče.

— S vama se može surađivati, Bac — odgovori pukovnik glasom prožetim toplim prizvukom. — Stvorit ćemo pokrajinu Golden Mesa i pretvoriti je u zemlju u kojoj će teći med i mlijeko. Ty Fisher, položite zakletvu šerifu za pomoćnika. Želim sudjelovati u tome. Želim to doživjeti, zajedno s vama.

— o —

Tri dana poslije, Bac Ringloke je morao odjahati s malom potjerom, jer je bila napadnuta kočija kojom su se prevozile plaće rudara.

Borba bijaše teška, jer se protiv bandita nisu borili samo vozač i pratitelj kočije nego i muški putnici. Banditi su ih ipak nadjačali i morali su se predati nakon što je teška puška za bizone počela bušiti

poštansku kočiju i pretvarati je u sito.

Predali su banditima novac kako bi spasili glave.

Bac Ringloke i potjera od pet ljudi već su četiri dana na putu.

Vratili su se u Golden Mesu s plaćama i tri zarobljenika.

Kasno je navečer. Smjestivši zarobljenike u ćelije, Ringloke se ogleda za svojom ženom. Odmah zamijeti u Stellingim očima ozbiljnost i strah. Ali čeka u kancelariji da se ostali muškarci oprostite i odu.

Tek je tada zagrli.

— Oh, sretna sam što si se vratio — prošapta Stella, čvrsto se priljubivši uz njega. On osjeća kako ona dršće. Tada je čuje kako govori:

— Coronadovi su ljudi došli u Golden Mesu. Htjeli su me oteti. Borba je bila teška. Ty Fisher bio je dobar šerifov pomoćnik. On je mrtav. A ranili su i pukovnika i još dva čovjeka. Da nije bilo Tyja... Oh, borio se poput zaista velikog revolveraša. Kao legendarni King Fisher. Ako budeš opet morao napustiti grad, Bac, Coronadovi će ljudi ponovno pokušati. On ih šalje u Golden Mesu i oni čekaju ovdje povoljnu priliku. Namjeravali su ubiti pukovnika. Ovdje nema za nas mira, Bac, sve dok je Coronado tamo prijeko moćan čovjek.

On je čvrsto drži.

Gorčina u njemu pojačava njegov umor. Odjednom struji poput željeza u njegove udove. Bila su to četiri teška dana u sedlu, a i njegovi su ljudi maloprije oteturali odavde.

Ali on ne pušta Stellu. Čvrsto je drži u svom naručju i daje joj vremena da se sabere i stekne moć samosavladvanja.

Kad je vinula pogled prema njemu, on joj poljupcima nježno obriše suze s lica.

— Obećao sam ti da ćeš ovdje biti sigurna, da ću te štiti. Jer to je ovdje moj posao. Ja sam ovdje šerif i moram se brinuti o sigurnosti svih ljudi. No, dobro, nešto ću poduzeti. Možeš se u to pouzdati... Idi sada gore i pripremi mi nešto za jelo. Gladan sam poput vuka. Idem još pogledati pukovnika. Ako je ranjen, dužnost mi je da odmah odem k njemu. Neću dugo ostati.

On je oslobodi iz naručja.

Stella klimne u znak pristanka. Zajedno iziđu iz kancelarije u mali hodnik iz kojeg vode uske stube gore u njihove privatne prostorije.

Ovdje je već zapaljena svjetiljka.

Bac promatra Stellu kako se, podigavši suknju, penje uz stube. Promatrajući njezine gipke i skladne kretnje, na trenutak osjeti radost.

Ali tada ga i opet obuzme sva gorčina i ozbiljnost njegova položaja.

On je ovdje šerif. Njegov je posao da štiti sve ljude koji mu vjeruju i imaju povjerenja u njega.

Iako je silno umoran od sjedenja u sedlu i gladan — to se na njemu više ne primjećuje.

Gipkim koracima iziđe na prašnu ulicu. U Golden Mesi još nema drvenih nogostupa.

Brzo i neočekivano okrene se ulijevo. U taj tren, prijeko, između dvije kuće, prasne pucanj. Metak razdere Ringlokeov kaput.

Iako su mu oči nenaviknute na mrak — zato što je upravo došao iz rasvjetljene prostorije — ipak ugleda između kuća svjetlo iz otvora oružja.

Bac Ringloke padne na koljena kako bi mogao bolje i sigurnije ciljati. Za metak iz kolta udaljenost je prilično velika. Ono što je čuo da trešti bila je puška, karabin spencer.

Jednim se laktom osloni o koljeno, kolt drži objema rukama.

Brzo ispalio pet metaka.

Kad je u bubnju preostao samo još jedan metak, ustao je i krenuo prijeko.

Nije siguran da je pogodio nekoga.

Ali našao je čovjeka zgrčenog na zemlji kako stenje, pogođen s dva metka.

Dva pogotka od pet metaka ispaljenih na sreću tamo gdje je na trenutak ugledao vatru iz cijevi oružja.

Dotrčali su ljudi. Vlasnik dućana donio je svjetiljku. Pod njezinim svjetlom bolje pogledaše čovjeka. Pokraj njega leži puška spencer.

Ringloke poznaje ovog čovjeka.

Vidio ga je među Coronadovim ljudima. Umirući strijelac iz zasjede jedan je od Coronadovih revolveraša. Netremice promatra Ringloke koji se nagnuo nad njim.

— I tvoja sreća ide kraju, gringo — prošaputa meksičko-španjolskim. — Dobro je što si ovdje našao posao, jer te ovdje možemo lako naći. Jedan će od nas već uspjeti.

Glas postaje sve slabiji. I sve su duže stanke između riječi. Na kraju ga se jedva može razumjeti.

Ringloke osjeća gorčinu. Djeluje na njega poput teškog tereta kojeg se ne može osloboditi i prijeti mu da će ga zagušiti.

Ali tada se u njemu sve promijeni.

Najradije bi divlje zaurao. Obuzet divljom srdžbom, koja je možda

već očajanje, zaželi zgaziti umirućeg čovjeka. Ali kao što se pojavio, taj osjećaj bespomoćnog bijesa isto tako i prođe.

Ponovno zavlada sobom, postade tvrd i hladan.

U njemu se staložio osjećaj nepomirljivosti i nemilosrđa, neuklonjiv.

Čovjek još jednom otvori oči i posljednjom snagom protisne kroza zube:

— Živio don Paco! On će vas uloviti! On će pobijediti!

I tada umre.

— o —

Pukovnik leži u krevetu. Ukrasio je svoj goli gornji dio tijela s desetak flastera.

Ringloke odmah shvati da pukovnik nije dobio baš najmanji dio sačme.

Ali u pukovnikovim očima prepozna odlučnost i tvrdoću.

— Kakva je to bila pucnjava? — To je prvo pukovnikovo pitanje.

— Jedan od Coronadovih revolveraša pucao je puškom iz mraka između dviju kuća — promrmlja Ringloke. — Mogao sam pucati samo u vatru iz cijevi. Zbog toga sam toliko puta opalio.

— I?

— On je uskoro nakon toga umro — odgovori Ringloke i pogleda pukovnika u oči.

U njima gori vrela vatra.

— Coronado mora umrijeti — reče — On mora umrijeti — mora biti mrtav u paklu, ili će on uloviti nas. Razumijete li, šerife?

— Da — odgovori Ringloke. — Točno sam to shvatio. I odjahat ću prijeko i ubit ću ga. Znam da ne postoji nijedna druga mogućnost. Inače bi uvijek slao revolveraše i

strijelce iz zasjede. On želi našu smrt, a hoće i moju ženu, crvenu kobilu Belle Lady i pastuhovo ždrijebe. Hoće se osvetiti za sva poniženja što ih je doživio. A ipak smo ga mi obojica već jednom imali u svojoj vlasti — i svaki od nas ga je na žalost pustio da ode. Odjahat ću prijeko. To je moj posao.

— Mnogo sreće, Bac Ringloke — promrmlja pukovnik Gannaway. — Da, točno ste shvatili. Njega valja ustrijeliti, poput vuka. A to je vaš posao, šerife.

IV

Iduće noći, Ringloke krene na put do Coronada u Angel-Baile.

Poput vuka koji se zbog neke lovine provlači opasnim područjem i on se provlači zemljom.

Mora se žuriti. U prednosti je, u najboljem slučaju, samo nekoliko sati. Uvjeren je, naime, da Coronado ima još nekoliko promatrača u Golden Mesi. Tek kad otkriju da je šerif nestao poslat će vijest na jug.

Prema tome — kad bi se putem predugo zadržao — mogla bi vijest o njegovom dolasku stići i prije njega, pogotovu ako ne bi bila poslana na jug s nekim jahačem nego preko glasnika.

Bac Ringloke se stoga žuri, ne šteti svog žilavog konja, pušta ga da neprekidno hita i zna da će mu tek nakon stotinu milja biti potreban duži odmor. Ponekad razmišlja o Stelli — i pukovniku — o ljudima u Golden Mesi i okolici.

Da, on voli svoj posao šerifa. Ljudi vole njega i Stellu. Za to ima dovoljno dokaza.

Stella se dobro osjeća. Ona je osim kućanstva preuzela i pisarske poslove u kancelariji, a vodi i popis stanovništva. Hoće li ponovno vidjeti Stellu?

Sada ne jaše preko granice kao šerif. Ne, sada nije ništa više od revolveraša koji je preuzeo revolveraški posao — dobrovoljno i bez revolveraške plaće, samo zato da bi spriječio daljnje pokušaje ubojstva.

Jaše prijeko iz najveće nužde.

Šanse mu nisu osobito velike.

Prije nego što je zanoćilo, stigao je do Concho-Creeka i u daljini ugledao nekoliko svjetala. Zna da je to gradić Concho-Creek. I tamo, dakle, ima nekoliko ljudi koji ne spavaju i još su, ili opet na nogama.

Tamo u Concho-Creeku morao se boriti s onim El Matadorom.

Tada im je, sa ždrebetom, od Concho-Creeka do Golden Mese bilo potrebno više od dva dana. Sada je taj put prešao za nepunu noć.

Zahvalno potapša životinji vrat a kad se nađoše usred potoka, zaustavi je i pusti da pije.

Ali razborita životinja nije mnogo pila, samo je, tako reći isprala usta, jer zna da mora još dalje na jug. Takva životinja uvijek nagonski zna što je loše, a što dobro. Je li i ljudi to uvijek znaju?

Ponekad samo slute, ali ne umiju protumačiti svoj nagon.

Ringloke se umije.

Ne osjeća se osobito dobro.

Da odlučuje samo u svoje ime, vjerojatno bi se vratio. —

Ali on to ne može.

Ne jaše zbog samoga sebe — čini to za Stellu i pukovnika Gannawaja.

To je njegov posao i mora ga nastaviti usprkos svojim lošim slutnjama.

Uvijek se sve svodi na to da je preuzeo posao.

Bac Ringloke iziđe iz potoka i nastavi jahati prema jugu.

Tek kad je sunce progutalo jutarnju maglu i vidik se razbistriao, potražio je mjesto na kojem će se moći odmoriti i promatrati svoje tragove.

— o —

Oko podne Bac Ringloke se pripremio za nastavak jahanja.

Iz vreće koju je ponio izvadio je uobičajenu odjeću kauboja. I kosu je počesljao drugačije, tako da mu je ispod slamnatog šešira padala naprijed, preko ušiju i gotovo do ramena.

Dosadašnju je odjeću spremio u vreću i sakrio između stijena.

Sada, jašući prema jugu, izgleda sasvim drugačije. Onaj tko ga traži, tražit će jahača odjevena poput gringa i samo će na takvog obraćati pažnju. Meksikancu će poklanjati manje pažnje. A on sada izgleda poput Meksikanca.

To je jednostavan trik.

Ni njegova smeđkasto-crvenkasta konja nije lako prepoznati. Njegova nekad crvenkasta dlaka sada, zbog prašine, svjetluca sivkasto-žuto.

I čovjek i konj silno su se promijenili.

I zbog toga Bac Ringloke vjeruje da smije i danju nastaviti svoj put. Čak ostaje na kolnim putovima, prestiče jednu povorku kola i kasnije, kad već počinje večer, stado ovaca.

U daljini zamjećuje oblak prašine, uskovitlan drugim stadom, koje putuje deset milja južnije.

Tada počese nevolje.

Spustila se noć. Htio je odjahati malo dalje od puta i potražiti sebi logor. Zna da nedaleko odavde postoji izvor.

Izenada začuje kako je njegov konj potkovom udario o kamen.

Zvuk mu se pričinio čudnim. Udar željeza o kamen obično zvuči drugačije.

Bac Ringloke zaustavi konja, sjaise i gleda tu potkovu.

To je desna prednja potkova.

Zamijetivši da je potkova labava, jer su se iz nje već izgubila dva čavla, Bac Ringloke tiho opsuje.

Kad je odjahao iz Golden Mese, sve su potkove bile u najboljem redu.

Ali nakon stotinu milja drugačije je. Da, to je razlog za kletvu.

Mora potražiti kovača.

Potkova je bila s osam čavala pričvršćena za kopito. Sada je drže još samo šest i nije čvrsta. Zbog toga onaj čudan zveket. A što je potkova labavija, to čavli jače udaraju o rupe za čavle u kopitu. To je kao kad neprekidno tresemo i pomičemo već ionako labavi čavao. Nakon kratkog vremena postaje još labaviji i može ga se prstima izvući.

Da, mora kovaču — ili će mu konj već za nekoliko milja postati neupotrebljiv.

Bac Ringloke ponovno opsuje.

Ali tada potapša životinju. Nije ona kriva. Ima stotinu milja za sobom. A još uvijek nije na kraju puta.

Bac Ringloke ponovno uzjaše i sada korakom nastavlja kolnim putem.

Ovdje negdje mora postojati malo naselje. Sjeća ga se još iz vremena kad je bježao sa Stello. Možda u tom malom naselju postoji neki kovač.

Prelazeći brežuljkasti kraj ugleda svjetla. Malo naselje udaljeno je četvrt milja zapadno od kolnog puta. Postoji odvojak puta za selo. Bac Ringloke usmjeri konje prema svjetlima.

Osluškuj sve jači zveket potkove. Ne bi je htio izgubiti.

Selo je veće nego što je pretpostavljao. To je zbog toga što se njegova veća polovica proteže dolje prema uleknuću koje se s puta ne može vidjeti. Ovdje na padinama ima čak i vinove loze. Kad su davno Španjolci došli ovamo, ubrzo su iz Starog svijeta donijeli i lozu.

U ovom selu sade, dakle, vinovu lozu, kukuruz, pamuk i krumpir.

Uvjeren je da će naći kovača.

Ali isto tako zna da se sada već nalazi i na području Paca Coronada. On je već u Coronadovoj zemlji. A to bi vrlo brzo moglo postati opasno za njega.

Dospjevši do ulaza u dvorište, unutra ugleda zraku svjetla.

Svjetiljka visi ispod poluotvorene barake.

Ne, ovo nije obična baraka.

Uz nju je i ognjište. Ispod krova razaznaje kovački nakovanj i mi-jeh.

Pokraj zdenca neki čovjek u koritu pere ruke. Ovo je sigurno kovač koji se nakon obavljenog dnevnog posla napokon pere od čađi i znoja.

U ognjištu još svjetluca crvena točka velika poput šake.

Kad je Ringloke zastao pokraj zdenca, kovač je upravo sušio svoj mišićavi gornji dio tijela. Srednjeg je rasta, spuštenih ramena u kojima se krije žilava snaga. Vrat mu je mišićav i debeo. Snopovi mišića prekrivaju gornji dio njegova tijela.

Ovdašnjim narječjem reče:

— Da, da, već sam čuo zveckanje potkove, da! Valja staviti nove čavle. Iako je potkova još dobra, ipak moram u njoj izbušiti nove rupe da ne bih morao zabijati čavle u iste rupe. Dodite sutra, senjor, netom izađe sunce. Za danas sam završio. Moja me žena već čeka s večerom. Bio je to dug dan.

— Platit ću vam dolar, američki srebrni dolar — reče Ringloke.

Iako vrlo dobro govori jezikom ovog kraja, kovač ipak shvaća da ima posla s gringom odjevenim u meksičku odjeću. Malo oklijeva. Tada odmahne glavom — i to vrlo odlučno.

— Ne — reče — ni za deset dolara... Sada ću se odmoriti. Moja Marija predobro kuha, da bih je pustio čekati. Sutra, senjor.

Ringloke sjaše.

— Zaista vas najsrdačnije molim, senjor — reče. — Uistinu, silno mi se žuri. Molim vas, imajte razumijevanja. — možda bih to mogao obaviti i sam kad bih se smio poslužiti vašim kovačkim alatom?

— Ne — odgovori kovač. — Basta!

Njegov je glas zadobio ljutit prizvuk. Ovo je, vjerojatno, čovjek koji nikada ne popušta niti odstupa od svog ne, nakon što ga je jednom izgovorio.

Postoje ovakvi tvrdoglavi bikovi.
Ringloke to zna.

I on učini dva duga koraka tako da se sada nalazi tik pokraj glave čovjeka nižeg od sebe, ali sigurno ne i lakšeg.

— Prema tome, senjor, moja ljubazna molba ne pomaže?

— Ne, gringo — odgovori kovač.
Tada navali.

Ringloke umije svojom desnicom — koja mu nije revolveraška ruka — snažno udariti, a umije udarac potkrijepiti svom težinom svoga tijela, a i pojačati ga okretom tijela prema zakonu o polugama.

Pogodio je kovača u predjel jetre kad se okrenuo u stranu i pokazao mu desni bok. Bac je zadovoljan što nije morao udariti ljevicom, a to bi bilo nužno da se kovač nije okrenuo.

Ljevica može, naime, protivnika koje stoji nasuprot, pogoditi bolje od desnice.

I sada ga je, dakle, punim udarcem pogodio u bok okrenut sebi.

Kovač piskutavo zastenje i tada jednom nogom poklekne. Noga mu je jednostavno otkazala.

Ali čovjek je tvrd. Okrenuo se prema Ringlokeu i htjede ga obuhvatiti, čvrsto se primiti za njega. Ringloke naglo podigne koljeno uvis i pogodi ga u prsnu kost.

Kovač se sruši na leđa. Golim dijelom tijela pao je na mokru prašinu.

Deset sekundi leži na podu teško dišući.

Tada se podigne uvis — najprije sasvim polagano i oprezno, ali onda nevjerovatno brzo nasrne.

Njegov je udarac, međutim, pogodio u prazno. Kovač je posrnuo po-

kraj Ringlokea, jer mu je Ringloke podmetnuo nogu, stojeći samo na jednoj, tako da je još jače izbacio iz ravnoteže čovjeka koji je posrtao.

U tom trenutku Ringloke ga pogodi točno u zatiljak. To je grub udarac suha odjeka. Kovač zastenje.

Sada se sruši na trbuh i lice.

Ponovno se odmara.

— Već ću te udesiti, gringo — teško diše i ponovno navaljuje.

Ringloke je prepun gorčine. Uralao bi od bijesa zbog ovog svojeglavog čovjeka kojeg je zaista prijateljski i pristojno zamolio da obavi svoj posao.

A sada se mora ovako beskorisno boriti.

Još dva puta pošalje kovača na zemlju — uvijek desnicom.

On je jednostavno brži na nogama, refleksi su mu brži.

Podigavši se nakon četvrtog udarca, kovač više ne prelazi u napad nego se okreće prema koritu. Zaronio je u nj glavu, rukama pljuska vodu o gornji dio tijela i gromoglasno kiše.

Sada se otvore vrata male kuće za stanovanje. Pod svjetlom svjetiljke pojavi se neka žena. Poviče prije-ko:

— Juane! Juane Rodrigues! Kada ćeš napokon doći na večeru? Čuješ li me, Juane?

Kovač nešto promrmlja.

Tada dovikne:

— Doći ću, Marijo, zlatna moja ženice, netom budem mogao! Ali moraš još malo pričekati! Požurit ću se, draga moja! Neće mi trebati ni onoliko vremena koliko je tvom bratu potrebno da iskapi čitavu bocu vina!

Ona na trenutak osupnuto zastane.

Tada se tako naglo okrenula da joj je suknja zavijorila. S treskom zalupi vrata za sobom.

— Njezin je brat pijanica — promrmlja kovač. — Ispije bocu prije nego što je dospijete napuniti. Ali uviđam, gringo, da nemam šansi pred tobom i da si me pošteno pobijedio. Četiri puta je dosta i ne može biti slučajnost. Poštujem čovjeka koji me može pošteno pobijediti na ovako čist i točan način. Da, sad ću obaviti taj posao. Ali ne iz straha, nego iz poštovanja. Razumijete li, senjor?

— Sigurno, amigo — odgovori Ringloke. — Vrlo dobro to razumijem.

Ringloke pridržava konja dok kovač obavlja svoj posao. Njegova desnica polagano otiče. Uskoro će je samo s naporom moći upotrebljavati.

Dok stoji pokraj svog konja, čvrsto ga drži i govori mu umirujućim glasom, pažnja mu je napeta. Dobro zna da je ovdje pred kovačnicom osvijetljen svjetiljkom s grede, kao i odsjajem vatre s kovačkog ognjišta.

A unaokolo je tama.

Mjesec se još nije pojavio iza dalekih brda. Zvijezde na nebu ne svijetle još jasno.

Svjetlo blistave zvjezdane noći pojavit će se tek za jedan do dva sata.

Ringloke se netremice zagleda u tamu.

Čuo je korake s mamuzama što zveckaju — ali ne može vidjeti čovjeka. Već je povjerovao da je

čovjek otišao i da je zato zamuknuo zveket mamuza.

Ali je iznenada, kad je kovačka vatra jače zaplamsala jer je kovač, koji je stajao pokraj nje, kliještima izvukao potkovu iz žeravice — odjednom zamijetio čovjeka.

Stoji s onu stranu zdenca pokraj crpke čiji jedan kraj vodi u zdenac, a na drugom pak ima kuku za čabar. Čovjek stoji tik pokraj stupa duboko ukopana u zemlju.

Netremice gleda prijeko. Oči mu blistaju pod sjajem vatre.

Je li ovo samo neki radoznalac? Ili pripada Coronadovim ljudima koji su ovdje, tako reći njegovi »zastupnici« i po njegovim željama nadziru gradić?

Ringloke ne zna tko bi mogao biti ovaj čovjek.

Zna samo jedno: pod svjetlom svjetiljke i odsjajem vatre jasno se može raspoznati žig njegova konja.

U iskušenju je da pozove ovog čovjeka i kaže mu neka dođe ova-mo.

Ali se čovjek već okrenuo i uz zveket mamuza otišao.

Sada je i kovač čuo mamuze.

— Tko je ovo? — zapita Ringloke. — Tko nosi u ovom gradiću mamuze što tako skladno zveče? I nemojte mi reći, amigo, da je to neki stranac.

Kovač iskrivi lice.

— Da, mogao bih tako reći — promrmlja, još jednom pogleda potkovu i baci je u kacu s vodom.

— Bio je to Manuel Paranza — odgovori. — Revolveraš.

— Čovjek Paca Coronada?

— Njegov čovjek, koji ovdje utje-ruje porez što ga moramo plaćati kao zaštitni porez — rastumači ko-

važ. — I od vašeg dolara dobit će polovicu. Vjerojatno je htio vidjeti koliko je velik posao što ga ovdje obavljam za vas.

— I vi to sebi dopuštate, mislim — plaćanje poreza banditu?

— A što bismo inače mogli učiniti, senjor?

Kovač to pita ozbiljno, a on je čovjek kojeg njegova tvrdoglavost čini hrabrim i sigurno se ne boji nikakve borbe.

No, što mu to koristi? Oni bi ga ipak uništili, njega i čitav gradić i svakog tko bi im se htio suprotstaviti.

Ringloke ništa više ne govori, šutke čeka da kovač završi posao.

Platio je obećani novac, a to je ovdje velik novac. Ljudi ovdje rade za pola dolara dnevno i sretni su ako mogu ovako dobro zaraditi.

Potkova i opet čvrsto stoji na kopitu, sigurno neće brzo ponovno olabaviti.

Bac Ringloke odjaše u noć, nastavlja svoj put prema jugu. I pita samoga sebe je li onaj revolveraš Manuel Paranza uistinu došao samo da bi pogledao i nadzirao opseg posla — ili ...

Pomislivši na drugu mogućnost, obuze ga nelagodan osjećaj.

V

Nakon otprilike pet milja noć postade svjetlija. Mjesec se odjednom javio, a zvijezde blistaju s vedrog neba. No, u ovoj srebrnasto-svijetloj noći posvuda su sjene.

Bac Ringloke zaustavi konja između nekoliko stijena. Mora proći klancem što leži pred njim. Nema druge mogućnosti da krene na jug.

Ali puno mjesečevo svjetlo obasjava velik dio kanjona — možda četvrt milje.

Taj dio puta mora jahati nezaštićen.

Njegov ga nagon upozorava.

Zaobilazni put stajao bi ga nekoliko milja. Konfiguracija zemljišta nepovoljna je za čovjeka koji mora što je brže moguće — na konju što polako postaje umoran — stići na jug.

On se mora usuditi. Smiruje svoj nemir, pomišlja da se, očito, odnosi na čitav pothvat, a ne na idući trenutak.

Bac Ringloke uskoro napušta sjenom zaštićeni prostor i obasjan svjetlom mjeseca i zvijezda pušta svog crvenkasto-smeđeg konja u kas klancem.

Dospio je otprilike dvadeset milja daleko.

Tada opali puška. Metak ga pogodi postrance u desno rame. Bacio se u sedlu prema naprijed, htio je ostati na konju i podbosti ga.

Dospio je tri konjske dužine daleko. Tada je čovjek u zasjedi opet opalio. Ovaj put je pogodio konja.

Životinja se prevrнула i bacila Ringlokea u trnovito žbunje. Teško se srušio, jer je ranjen. No trnje što mu posvuda prodire u meso gore je od rane izazvane metkom. Ono je poput desetaka pletaćih igala.

On zna, osim toga, da su mu vrhovi otrovni i da izazivaju gnojne rane.

Pao je s konja da lošije nije mogao.

Htio bi se izvući iz trnovitog grmlja. Jasno, ne želi čučati na bodljikama ni trenutka duže nego što je nužno. Ali tada počne strijelac iz

zasjede pucati u grmlje. Kad bi Ringloke ispuzao iz grmlja, postao bi otvorenom metom. Ne preostaje mu drugo nego da se još jače priljubi uz zemlju i grmlje.

Zaista je u užasnoj klopci.

Baca Ringlokea, koji je pošao ubiti Paca Coronada, sada će vjerojatno ubiti neki drugorazredni revolveraš.

Da, vjeruje da je ovo onaj Manuel Paranza što se pojavio u mraku kod kovača, ovaj u koga je zveket mamuza bio tako skladan.

Paranza ga je po svoj prilici prepoznao — ili je uspio prepoznati konja. Nije isključeno da je taj Paranza, usprkos svom položaju u selu, još uvijek bandit koji voli ponekad i usput obaviti neki »posao«.

No, vjerojatnije je da su svi Coronadovi ljudi dobili njegov točan opis, pomisli Bac Ringloke. I tako mu, na kraju, u kovača nije pomoglo ni to što je bio preodjeven u Meksikanca.

Iz blizine ga se, naime, moglo prepoznati kao gringa koji djeluje poput previsoko izraslog Komanča svijetlosivih očiju. A nema ni mnogo ljudi s koltom na lijevoj strani.

Možda Coronadovi ljudi poznaju čak i žig njegova konja.

Usprkos nesreći, u grmlju ima ipak i malo sreće. Točno pred njim, naime, leži kamen, velik otprilike tako da bi sasvim zaklonio čučćećeg zeca.

Taj mu kamen štiti glavu i malo ga zaklanja. Meci se odbijaju od njega. Ostali meci okrznuše mu list na nozi, jedan lopaticu — a jedan ga peče poput udarca bičem na stražnjici.

Ostali se zabijaju pokraj njega u zemlju ili fijuču kroz grmlje, udaraju o stabla od kojih su neka deblja od ljudske ruke.

Bac Ringloke se više ne miče, zna da bi strijelac, čim bi se pomaknula samo jedna grančica u grmlju, ispalio u nj puni magazin.

Momak puca iz karabina spencer. Ima, dakle, svaki put na raspolaganju sedam metaka, prije nego što ponovno napuni pušku.

Između metaka uvijek je potpuni muk. Ringloke čuje samo trljanje izvlakača kad momak njegovim povlačenjem izbacuje čahuru ispaljenog metka radi ubacivanja novog. Tada ponovno stiže sedam metaka jedan za drugim.

Ringloke još nikada nije bio u tako užasnoj stupici. Krv mu teče iz rane na boku. Trnje ga boli u mesu. Sve te male rane krvare jače ili slabije.

Tri rane od metka užasno paku.

Da, nikada nije bio u takvoj stupici.

Već ga idući metak može raniti opasnije od svih prijašnjih.

Strijelac je sada napustio svoje mjesto. Vjerojatno sjeda u sedlo. Jaše oko grmlja i s druge strane puca u njega.

Ringloke se ne miče. Leži mirno poput mrtvaca.

On ne želi ovdje umrijeti — ne, jer još mnogo toga mora obaviti. Preuzeo je posao od čijeg izvršenja mnogo toga ovisi.

Neće zakazati samo zato što je zbog olabavljene potkove dospio u ovaj položaj.

Okrzne ga još jedan metak.

I tada napokon — nakon što je jahač ponovno napunio pušku, više ne puca u Ringloke.

Ringloke zna što to znači.

Momak će sada doći pogledati.

Sigurno će ga htjeti izvući iz grmlja i opljačkati. Takvi momci izuvaju mrtvacu i čizme, čak ako su jedva upotrebljive.

Sada se Ringloke ipak usudio malo pomaknuti. Ali samo lijevu podlakticu. Nije izgubio svoj kolt, jer je bio osiguran u opasaču još i remenčićem. Sada ga je palcem i kažiprstom odriješio.

Kolt klizne, sam od sebe, iz opasača u njegovu ruku.

Sada palcem namjesti bubanj.

Ako oslobodi bubanj, on će škljocnuti, jer nema zatvarača.

Čak ako bi u isti tren i njega pogodio metak, čekić bi udario udarač.

Sada gotovo ravnodušno čeka.

Svoje je boli potisnuo. U tim trenucima ih zaista ne osjeća onako tegobno kao prije. Sav se usredotočio na svog neprijatelja.

Bac Ringloke želi preživjeti, pobeći odavde.

Jahač dolazi polagano i oprezno, stalno zastajkuje.

Konj nemirno dašće, njuši napestost. Sedlo škripi.

A tada zazvekeću i mamuze.

Da, to je onaj isti skladni zveket mamuza što ga je već čuo kod kovača.

Jahač dolazi za nj malo nepovoljno — sa strane. Još ga nema pred koltom, mora se najprije okrenuti da bi uopće mogao ciljati u njega.

Okolnosti u životu često su vrlo zamršene.

Ringloke mora računati s time da će čovjek — netom bude iz sedla mogao dobro raspoznati njegovo tijelo u grmlju — još jednom opaliti iz najveće blizine. Ili će barem držati pušku ili revolver uperen u njega i pri njegovom najneznatnijem pokretu odmah zapucati.

Ovako se otprilike lovac približava pumi za koju vjeruje da ju je pogodio.

Ringloke ne može duže čekati.

I zato se naglo okrene u grmlju.

Nejasno vidi jahača kroz grmlje — a u istom trenutku ugleda i vatru iz cijevi njegova oružja. Ali je metak promašio.

Sada i on opall.

I pogodi! Da, pogodio ga je. Vidi kako je posrnuo. Konj se propeo prednjim nogama uvis — ali nije zbacio jahača nego s njime skočio u stranu.

Sada ga Ringloke na trenutak izgubi iz vida. Nije ni mogao u grmlju tako brzo usmjeriti kolt ponovno u cilj; izgubio je dvije-tri dragocjene sekunde.

Jahač je u bijegu. Ringloke puca za njim. Još ga je jedanput pogodio, ali vjerojatno ne dovoljno precizno. Čovjek divlje zaurla od boli i zatetura u sedlu.

Tada Ringloke puca u prazno. Na tako velikoj udaljenosti kolt nije više dovoljno precizan. Rasipanje postaje preveliko. Meci na više od dvadeset koraka postaju manje-više pogoci na sreću, pogotovu ako je cilj pokretan, a čovjek ranjen poput Ringlokea i mora pucati kroz granje trnovitog grma koje mu smeta.

Kad je Ringloke napokon mogao ispuzati iz grmlja, bio je sam.

Samo odjek konjskih kopita iz daljine još mu govori da je napadač pobjegao.

Ali on zna njegovo ime. Zove se Manuel Paranza. Neće ga zaboraviti.

Ali što je to sve važno? Njegov konj nije više živ. Bila je to prvo-razredna životinja, volio ju je poput odanog i pouzdanog suputnika. Sada je mrtav ovaj dobar konj, vrijedan dvije stotine dolara.

Jad zbog njega stapa se s njegovim vlastitim bolima. Iz duboke rane na desnom boku još mu uvijek curi krv.

A bodljike u njegovu tijelu — ako samo desetak od njih izazove upalu — vjerojatno će ga ubiti.

Bac Ringloke otvori bisage, izvađi zavoje, pokuša zaustaviti krvarenje i s gorčinom spozna da mu je nužna pomoć.

Netko mu mora ukloniti bodljike trnja.

Ali tko?

Čučeci, stenjući na tlu, sjeti se kako je sinoć vidio oblak prašine od stada ovaca koje je, daleko od njega, putovalo na jug.

Možda bi mu pastiri mogli pomoći. Pastiri se razumiju u ovakve ozljede.

No hoće li mu uspjeti, u ovakvom stanju, pješice stići do njih? Nije li to suviše daleko? I kojim smjerom treba da ide?

Pomno razmišlja o odgovoru na posljednje pitanje.

Tada stenjući krene. Uzeo je sa sobom svoju pušku, kolt i bocu s vodom.

— o —

Kad je već vjerovao da dalje ne može i kad je već počeo padati na

zemlju jer se spotakao o neki ninski grm, gotovo je zario nos u ovčju izmetinu.

Oštro i jako osjeća ovčji vonj i zna da je na tragu stadu ovaca.

Sada više ne može previdjeti logor.

Samo mora skupiti dovoljno snage.

Neko vrijeme leži ovdje, odmara se teško dišući. Duboko u srcu prožima ga nada.

Napokon krene. Još jednom izvuče iz sebe novu i vjerojatno posljednju snagu. Njegova ga je žilavost još jednom prisilila na ovu borbu.

Koliko je puta krenuo?

Noć se već bližila kraju kad su pastirski psi najavili stranca. Kad je sjeverno od stada stigao do stražara naslonjena na dugu motku na čijem je kraju pričvršćena mala lopata za odgrtanje snijega, taj ga pastir ozbiljno promotri.

A psi — samo su tri — budno ga opkoliše, iako više ne laju, nakon što im je je pastir dobacio samo jednu kratku riječ.

— Potrebna mi je pomoć, senjor — zastenje Bac Ringloke.

— Svakom je čovjeku tu i tamo potrebna — odgovori pastir i zazvižduka na osobit način. Iz logora odmah uslijedi odgovor.

Ali Ringloke se sruši.

— o —

Probudio se, tko zna kada, jer se ležaj na kojem leži neprekidno miče, trese, poskakuje.

Potrebno mu je dosta dugo vremena da shvati gdje se nalazi: na pastirskim kolima s dva kotača.

Osjeća vonj ovaca. Sve u kolima i okolici vonja ovacama. Ovaj vonj je oštar, grize.

Čuje i stado koje putuje. Bac Ringloke ne voli ovce. Njihovo neprekidno blejanje podsjeća ga na bespomoćnu dernjavu. Zna i to da ovce, u svojoj bespomoćnosti, potpuno zaokupljaju svoje pastire. Ti pastiri moraju dan i noć paziti na ove glupe i nesnalažljive životinje.

Inače bi ih vukovi požderali — ili bi se one same najele otrovne trave — ili bi se stropoštale u provalije, ili učinile stotine drugih stvari na svoju štetu.

Stoka i konji mogu se ponekad prepustiti vlastitoj snalažljivosti.

Ovce nikada.

Ringloke prezire slaba stvorenja čija je bespomoćnost istodobno i njihova snaga.

Jer je jahač, ne razumije ljude koji idu pješice, putuju sa stadom što bleji i vonjaju po njemu. Ne razumije njihovu strpljivost i neprekidnu brigu, pružanje pomoći i njihove jade.

Ringloke pripada ljudima koji smatraju da su slabi osuđeni na propast.

Ali on je sada slabiji i od ovce.

I vozi se u pastirskim kolima.

Bac Ringloke uskoro ponovno zaspí.

Idući put, kola su zastala negdje u sjeni.

Blejanje i meketanje stada još je negdje daleko. Bac Ringloke prepoznaje vonj dima, a tada i miris kave, svježeg kukuruznog kruha i druge mirise.

Shvaća da su kola sada u logoru.

Pastiri će uskoro smjestiti stado, a psi će ga čuvati. Tada će doći u logor na večeru.

Osjeća glad.

Što će biti s onim trnjem u njegovom mesu?

Dok je još razmišlja o tome, ugleda neko djevojačko lice. Više je nego lijepo, rasno lice. A kad ona spozna da su njegove oči otvorene, blistavo se nasmiješi.

Ona je najljepša meksikanska djevojka koju je ikada vidio. Iza uha ima crven cvijet — vjerojatno od prekrasne vrste kaktusovih cvjetova.

Večernje sunce ispred kola rasvjetljava njezino lice, uljepšava ga svojim crvenim sjajem.

— Buenas noches! — reče ona.

Pošto se Ringloke još čudi, zapita ga:

— Kako se osjećate, senjor? Dobro, da? Bolje? Oh, imala sam mnogo posla s nožićem i pincetom. Postupala sam s vama blago kao s najnežnijim janjetom. Jeste li gladni, senjor?

Glas joj je milozvučan.

Bac Ringloke se osjeća proketo slabo i isušeno. Ali silno je gladan.

— Senjorita, vi ste poput anđela u tamnoj noći — odgovori njezinim jezikom prilagodivši se pristojnom ushitu Meksikanaca.

Ona malo zadržee.

— Dakle ipak gringo! — malo oporo i razočarano izusti. — Gringo! Ej, Pepe, on je zaista gringo.

Kad mu se ponovno okrenula, Bac Ringloke malo ogorčeno razvučee lice.

— Sada očito neću dobiti ništa za jelo, zato što samo gringo, zar ne? No, hvala vam barem za sve ono što ste dosad za mene učinili. Obećam, da ću to vratiti nekom meksičkom pastiru, ukoliko ga budem

sreo, i ukoliko mu bude bila potrebna pomoć. Je li to u redu?

Ona ga promatra malo stisnuvši oči.

— Gringo odjeven poput ovdašnjeg jahača — reče ona.

— A zašto ste se našli u takvoj nevolji?

— Oh — izusti Bac Ringloke nastojeći da izađe iz kola. — Ratujem s Pacom Cordonadom. Jedan od njegovih revolveraša htio me ubiti. Vjerojatno ćete dobiti nagradu, ako me izručite Coronadovim ljudima. Morate mu samo poslati poruku. Ja sam čovjek koji mu je ukrao ženu, crvenu kobilu i tek oždrijebeno ždrijebe. Jeste li zadovoljni, ljepotice?

Njezine se oči razrogačiše.

— Već smo čuli o vama, senjor — reče tada. — Ta je priča poznata u čitavoj zemlji. Postali ste slavan čovjek. Ima mnogo ljudi koji don Pacu Coronadu žele poraz. I mi mu plaćamo porez zato da bi naše ovce smjele ovdje pasti travu. Ovo posljednje smo činili kad u zemlji još nije bilo nikakvog don Paca Coronada. Već su pokoljenja naših predaka ovdje pasla ovce. Ali tada je došao don Coronado. Nekoliko naših prijatelja nije htjelo platiti. No, onda je to postalo vrlo skupo i gorko za njih.

Nakon tih riječi, ode.

Ringloke je pak tako daleko otpузao od svog ležaja da je uskoro sjedio na rubu kola i njihao nogama.

Djevojka i neki muškarac poslužu oko dvije vatre za kuhanje. U logoru su još dvojica ovčarska kola.

Znači, mora postojati i treći vozač — osim ako tegleća životinja trećih kola ne slijedi prva dvojica i bez vozača.

Djevojka donese Ringlokeu pun tanjur.

I muškarac se malo uspravi od zdjela i tiganja i pogleda prijeko. Niska je rasta, lice mu je obraslo bradom, a oko glave omotan crveni rubac kao u gusara.

On se nasmiješi. Djevojka ga je malo prije nazvala Pepe.

— Hvala, senjorita — reče Ringloke prihvaćajući tanjur. Njegov želudac »luduje« zbog mirisa jela. Ali on se svlada i objasni: — Ja sam Ringloke, Bac Ringloke. I dužan sam vam sve dublju zahvalnost.

Ona se tiho nasmije i odmahne glavom.

— Sada ne više. U ovoj zemlji ima mnogo ljudi koji vama nisu dužni zahvalnost. Zato što ste učinili sve da don Paco i njegovi ljudi budu raskrinkani i time ohrabрили druge ljude. Ja sam Rosita Menendez. Stado pripada mom ocu i mom ujaku. Moj otac je Lope Menendez. Ali najprije jedite, senjor. Uskoro će vas, naime, svladati groznica. Istina, izvadila sam vam gotovo sve trnje iz tijela, ali neke će se rane ipak zagnojiti. Sve samo ih namazali mašču, koja je isto tako dobra za ljude kao i za ovce. Ali vašem će tijelu ipak biti potrebno nekoliko dana prije nego što preboli otrovno djelovanje bodljika. I onda vaša rana na boku... Oh, ona je loša! Tko je bio strijelac?

— Vjerojatno stanoviti Manuel Paranza — odgovori Ringloke žvačući. — Ali i on je dobio dosta od mene.

— I njega poznamo — promrmlja Rosita. — On je jedan od utjerivača poreza don Paca. Da, on je zao.

Djevojka učini malu stanku.

U međuvremenu je zašlo sunce. Na zemlju se spustio sumrak. Ali to jače svijetli vatra.

Rosita Menendez griska donju usnu. Tada progovori:

— Ona žena, koju je don Paco držao u Angel-Baileu poput zarobljenice vrlo je lijepa, a tamo je upravljala njegovom krčmom. Vidjela sam je jednom, kad smo prije nekoliko mjeseci bili tamo zbog kupovanja. Tada sam još vjerovala da je don Paco pravi don i...

— U redu, sve to znam — prekine je Ringloke. — No sada je ona moja žena i živi prijeko u Golden Mesu. Ona me čeka i bit će vam silno zahvalna, senjorita Rosita.

Vrlo brzo je završio.

Rosita ponovu gricka donju usnu.

Oči joj izražavaju ozbiljnost, zamišljenost.

Odjednom reče:

— Ako bi me don Paco ugledao, odveo bi i mene u Angle-Baile. Da, ja bih morala zauzeti mjesto senjore koju ste mu vi otili. A ako bi ulovio vas, senjor Ringloke, dao bi vam oderati kožu.

Ona se naglo okrene i vrati vatri.

Sada onaj bradati momak priđe Ringlokeu: donio je lončić kave.

— Ja sam Pepe — predstavi se. -- Pepe Toro. Ona je mlada i prepuna životne radosti. Pokušava se svidjeti svakom muškarcu, jer još ništa o sebi ne zna. Ali je poštena...

— To znam — prekine ga Ringloke. — U to nisam ni posumnjao. Te bi mlade djevojke htjele mnogo toga doznati o sebi, a i kako djeluju na muškarce. Dugujem vam preveliku zahvalnost, a da ne bih obraćao pažnju na sve do čega vam je stalo.

Pepe Toro bez riječi klimne.

Već se napola okrenuo. Tada još jednom zastane i reče:

— Mi vas poštujemo, senjor. Poštujemo čovjeka koji je onako nasamario Coronada i njegove ljude kao što ste to učinili vi, čovjeka koji se upustio u onakvu borbu i pobjegao im s dvostrukim plijenom. Da, silno ga poštujemo. I pomoći ćemo vam koliko budemo mogli.

— Hvala — promrmlja Ringloke.

Pepe Toro još stoji pokraj njega.

— Dosad niste voljeli nas pastire? — zapita.

Ringloke klimne.

— Jahači i pastiri koji idu pješice, dvije su različite vrste — odgovori. — Uvijek mi se činilo da nas dijele čitavi svjetovi.

Pepe iskrivi lice. Tiho se nasmije i vrati natrag vatrama za kuhanje hrane.

Ringloke potpuno isprazni tanjur i popije kavu.

Neopisivo je umoran.

Njegova ga rana od metka boli — a i sve one male rane od trnja strhovito ga peku, sve jače, kao da su ga izboli rojevi stršena.

Ali da se to dogodilo, već bi sigurno bio mrtav.

Bac Ringloke odloži tanjur i lončić na dasku na kolima, klizne natraške natrag na svoj ležaj i ispruži se.

Što će, dovraga, sada biti?

Zabrinut je da će ranjeni Manuel Paranza uskoro sve obavijestiti i podići na uzbunu Coronadove jahače.

Tada će početi potjera za njim.

A njegova namjera da ubije Paca Coronada završit će bijedno.

Vjerojatno neće nikada više vidjeti Stellu.

Da, očajan je i utučen. Ali možda otrov bodljivakavog trnja već djeluje na njegovo tijelo.

Baca Ringlokea svladava groznica. Uskoro je zaspao.

VI

Drugi dan Bac Ringloke vjeruje da nikad više neće ozdraviti. U groznici je, stalno se mora naginjati iz kola i povraćati. Njegovo ga jedno stanje sve više obeshrabruje.

Krenuo je da bi izazvao Paca Coronada i u dvoboju ga ubio.

A sada je u takvoj nevolji da mu se njegova namjera čini neostvarivom zamisli, utopijom.

Noću trećeg dana bila je kriza.

Poslije se toga sjećao kao sna. A u tom snu često je vidio iznad sebe nagnuto bradato lice, koje u njega ulijeva neke sokove.

Treći mu je dan bolje. Ali je tako slab da ga moraju hraniti Pepe ili Rosita.

U trenutku kad ju je prepoznao, mogao sve razaznati i opet bio bristrazuma, Rosita mu reče:

— Juan, naš vidar koji može ozdraviti ljude i životinje, zadovoljan je tvojim stanjem, amigo. Kaže da su tvoje žlijezde svladale otrov i da će ti uskoro biti bolje. Sada ćeš brzo ozdraviti.

Samo iskrivi lice i tač'a, tegobno, izusti:

— Hvala.

I ponovno zaspi.

Rositine ga riječi ohrabriše. Očito taj osjećaj postoji sada i u njegovoj podsvijesti i snovi mu postadoše smireni i sretni.

Ali odjednom — već potkraj toga dana — u njegovoj se podsvijesti javiše znakovi upozorenja na opasnost. Istrgnuše ga iz najdublje sna.

Pričinilo mu se da je zatrpan ogromnim teretom zbog kojeg se mora ugušiti. Počeo se braniti.

No, tada neki glas u kolima zasikće:

— Lezi mirno, amigo! Lezi mirno ili će te oni imati na kuki poput jadnog crva. Lezi mirno da te možemo sakriti ispod svežnjeva i uvijek-nih prokrivača. Jer to ti je jedina slaba mogućnost da ne budeš pronađen, jedina! Mirno lezi, prijatelju, ako hoćeš da ti pomognemo!

Ringloke se smiri. Više se ne miče.

Ali ga njegov osjećaj za opasnost potpuno razbudio. Prijeti mu panika. Htio bi uzeti u ruku kolt i izići iz kola.

Ako ga ulove borit će se s oružjem u ruci. Da, ali još je uvijek suviše slab. Vjerojatno sam ne bi mogao čak ni stajati.

I stoga se ponovno olabavi, mirno leži, samo povlači koljena što je moguće više uvis. Legnuo je na bok i naslonio leđa o jednu stranu kola.

Još uvijek bacaju na njega neke svežnjeve i smotane pokrivače i vreće.

Tada zavlada muk.

Ali u toj tišini čuje topot konjskih kopita.

— Oni dolaze, amigo, samo ostani sasvim miran. Inače ćemo se još morati kajati zbog toga što smo te primili, njegovali i sakrili u kola. To nam nećeš učiniti, amigo.

Bac Ringloke ništa ne govori, ali se i ne miče.

Slušajući topot konjskih kopita jasno raspoznaje da ih mora biti pet ili šest.

Ali kad začuje glas, prožme ga nešto poput uboda nožem.

Pozna taj glas.

Pripada Chatu Salvadoru, Coronadovom predvodniku, zamjeniku — ili poručniku, kako već hoćete.

Ako Paca Coronada smatraju kapetanom grupe bandita, Salvador je sigurno nešto poput poručnika.

On postavlja oštra pitanja koja još malo nadglasavaju konji što topću nogama i teško dašću, tako da ih Ringloke ne može točno razumjeti.

Ali tada začuje — kad je postalo tiše — Salvadorovo pitanje:

— Jeste li vidjeli jednog gringa koji se preodjenuo u Meksikanca? Je li, možda, čak bio kod vas zato jer je ranjen i potrebna mu je pomoć? Mora da je prepun bodljika trnja otrovnog grmlja. Dakle, gdje je? Tamo u vašim kolima? Brzo govorite!

Rositin glas malo obješenjački odgovori:

— Gringa tražite u nas? No, onda ga samo tražite! Mi, u svakom slučaju, nismo vidjeli nijednog. Kakav je to gringo bio? Neki koji bi došao u smrdljivih pastira? Ili mi nismo smrdljivi pastiri, senjor?

— Drsko govoriš, Chito — smijući se uzvratí Chat Salvador. — Prošle si godine još posvuda bila mršava. Sada si se prekrasno razvila i imaš mnogo toga na sebi. Bi li došla sa mnom u Angel-Baile i vodila mi domaćinstvo? Sada si baš kako valja. Ali to se već prošle godine moglo vidjeti na tebi. Postat ćeš

prekrasna, Chito. Koliko ti je godina sada?

— Bit će šesnaest — odgovori ona. — A vjerojatno bih vam usula otrova u kavu. Nisam od onih koje bi dobrovoljno otišle s vama.

Tada Salvador zapovjedi:

— Pogledajte u kola, momci! Možda je taj gringo ipak skriven kod njih. Samo pogledajte! A tebe ću Chito, možda ipak povesti na svom sedlu sa sobom. Ili ću poslati po tebe kad budete logorovali pokraj Angel-Bailea. Vi ćete i opet logorovati u Angel-Bailu kako biste osvježili vaše zalihe hrane i prodali nekoliko janjaca i svežnjeva vune, zar ne?

Očito, ovo nije zapitao Rositu nego nekog muškarca. Bac Ringloke sada čuje kako taj muškarac mirnim glasom odgovara:

— Da, senjor, i ove ćemo godine na našim redovitim putovanjima proći tik pokraj Angel-Bailea. I ove ćemo godine tamo trgovati. Kojeg gringa tražite?

Glas zvuči pristojno, ali ne podložno. To je glas čovjeka bez straha i glas čovjeka od kojeg se odbija svako poniženje.

To je vjerojatno Lope Menendez osobno, kojeg Ringloke slabo poznaje, jer ga je uvijek vidio samo kad ga je tresla groznica.

Chat Salvador mu odgovori psovkom.

Njegovi ljudi sada, očito, jašu unàokolo logorom. Jedan od njih pokraj kola, tik uz Ringlokea, poviće:

— Ej, ova su kola prepuna svežnjeva vune i drugih stvari! Da to sve pobacamo van, Salvadore?

— Ne, to bi predugo trajalo! Opa-
lite nekoliko puta u njih i vidjet
ćete je li netko...

Začuvši to Ringloke se skameni.

U sebi se sav zgrči, spreman je
primiti metak bez glasa, bez poma-
ka.

Tada zatrešte pucnjevi. Jahač po-
lagano jaše oko kola i puca iz revol-
vera. Pucao je sprijeđa, straga i sa
strane u kola, probušio je, dakle,
strane kola i krov.

Ringloke ne zna zašto nije pogo-
đen iako je jasno čuo kako se meci
zabijaju.

Zaista je čudo što čovjek nije pu-
cao kroz stranu kola o koju je Ring-
loke oslonjen leđima.

Da, ovo je čudo. Osluškuje kako
jahači odlaze.

Ringloke se na neko vrijeme opu-
sti ispod svih tih svežnjeva i vreća.
Ono što je upravo proživio bilo bi
sasvim dosta i za živce potpuno
zdravog čovjeka.

Nakon nekog vremena začuje
kako netko govori:

— Jesu li te meci pogodili, ami-
go? Ej, amigo, čuješ li me? Jesi li
mrtav? Je li te taj revolve-raš pogo-
dio? Odgovori, amigo! Oni su otišli!
Odgovori!

Ringloke je presumnjičav da bi
odgovorio. Pretpostavlja da bi ti
momci mogli nekog ostaviti ovdje.

Tek nakon što je čuo Rositin glas
siguran je da je sve u redu. Tada
se javio:

I kad su napokon, uklonili s nje-
ga sve svežnjeve i vreće i pogledali
ga, još uvijek nisu mogli vjerovati
da nije ranjen.

Iako su se neki meci zadržali u
vrećama vune, drugi su ipak glatko

prošli kroz druge stvari — i kroz
drvo strane kola i krov.

Stado ovaca se seli vrlo polagano,
poneki dan prijeđe jedva pet milja.

Ali Ringlokeu je potrebno još vre-
mena da se oporavi.

U iduća tri dna mnogo se opora-
vio. U njegovom tijelu nema više
otrova od trnja, a rana od metka
dobro zacjeljuje, zarasta. Danju osta-
je u kolima, a noću već odlazi s
pastirima na stražu.

Treće je noći čak ustrijelio vuka,
jednostavno strelovitom brzinom
držeći pušku prislonjenu o bok.

Ništa nije govorio Rositin otac
Lope Menendez s kojim je zajedno
obilazio stado sve dok nisu naišli
na vuka koji je kliznuo ovamo, usp-
jevši prevariti čak i pse, jer je
spretno iskoristio vjetar.

Onda promrmlja:

— Još nikada nisam vidio revol-
veraša koji tako brzo i sigurno
puca, amigo. A ipak...

Malo obeshrabreno zašuti.

— Sada idem — reče mu Ringlo-
ke pokazavši prema zapadu na
svjetla Angel-Bailea. Činilo se da
su gotovo nadohvat gradu, iako je
do tamo još dvije dobre milje hoda.

— Hvala vam — nastavi. — Uko-
liko bih opet jednom nastavio svoj
stari posao šerifa u Golden Mesi, a
vi biste s vašim stadom prolazili
onuda, posjetite me. Moja će se
žena radovati da upozna čovjeka
koji mi je spasio život.

Oni se rukovaše.

— To bi se moglo uskoro dogodi-
ti, šerife Golden Mese — vrlo ozbilj-
no, čak gotovo svečano reče Lope
Menendez. I odjednom doda, kao da
se duže ne može suzdržati. — Veli-
ki šef, kao što vi Amerikanci kaže-

te, Golden Mese i daleke okolice je Morgan Gannaway. Služite li njemu, šerife? Jeste li vi njegov čovjek? Ili tamo, uistinu, zastupate zakon pred kojim su svi ljudi jednaki? Molim vas, odgovorite mi pošteno kao među prijateljima.

Ringloke misli skoro čitavu minutu.

— Pukovnik Gannaway je moj dobročinitelj — napokon promrmlja. — Mnogo mu toga dugujem. On mi je omogućio stalno mjesto, poštovanje i pažnju sugrađana. On mi je dao moj posao. Volim svoj posao. Volim Gannawayu, poštujem ga. Služim zakonu. Kad to ne bih činio, ne bih se morao zakleti u zakon nego u Gannawayu.

Bac Ringloke se tiho nasmije.

Ali Lope Menendez ostade ozbiljan.

Još jednom pružiše jedan drugome ruku, a onda Ringloke krene.

Kao i onda kad je s posljednjim snagama stigao u pastira, ima samo svoj kolt, pušku i bocu s vodom.

Pastiri su mu htjeli dati konja.

Ali on je to odbio.

Sada polagano prilazi svjetlima Angel-Baila.

— o —

Nakon sve »smole« što ju je imao, sada kao da ga je počelo pratiti nešto poput sreće.

Nije mu se teško ušuljati u Angel-Baile. Još je uvijek odjeven poput Meksikanca. Posljednjih dana izrasla mu je brada.

Ispred krčme što ovdje, s ovu stranu granice, znači isto kao i prije na američkom području salun, pod odsjajem svjetla vidi nekoliko konja.

'Ali samo jedna jedina životinja ima Coronadov žig, krunu.

U Angel-Baileu je opet jednom mirno. Ringloke zna da ne može dugo lunjati naokolo.

Razmišlja bi li ušao unutra i pogledao jahača Coronadovog konja. Već sluti da bi to mogao biti Chat Salvador. Onda, naime, kad je sa Salvadorom jahao iz Angel-Bailea Coronadu, Salvador je jahao takvu životinju.

Ali je prašne konje lako zamijeniti.

Ringloke, dakle, nije siguran.

Tada, međutim, ugleda čovjeka kako izlazi.

To je Chat Salvador. Priđe konju, odrijеši uzde i htjede uzjahati.

— Trenutak, čovječe! — dobaci mu Ringloke iz sjene.

Chat Salvador zastane, još mu je okrenut leđima. Neko se vrijeme ne miče, samo je malo spustio glavu.

Da, ponaša se poput čovjeka koji očekuje udarac nesreće i vjeruje da točno zna kako tu nesreću ništa ne može spriječiti.

Ringloke mu se približi još tri ili četiri koraka, sve dok se i sam ne nađe pod zrakama svjetla što padaju kroz prozore i vrata i zlatasto boje sivu prašinu ceste.

— Možeš se okrenuti, Salvadore — reče. — Čak ni takvim banditima poput tebe ne pucam u leđa. Okreni se i bori!

Sada je Chatu Salvadoru sve jasno.

Duboko diše, ponovno podigne glavu — i njegovi se već zgrčeni leđni mišići ponovno opuste.

Sada djeluje labavo i opušteno.

On je, naime, revolveraš, meksički revolveraš koji točno zna kako

se mora ponašati neposredno prije dvoboja.

Mora biti opušten, nikako i nikada zgrčen. Samo onda može, možda, dovoljno brzo izvući oružje.

Možda!

Da, i to mu je jasno.

Točno zna tko ga je tako mirno i suho, gotovo nemarno pozvao.

Da, Chat Salvador to točno zna.

Njegov pogled nađe Ringlokea koji ga mirno čeka.

— Kako si nam pobjegao, gringo? — promuklo zapita. — Našli smo tvoju krv u grmlju kamo te srušio Manuel Paranza i na čijem si trnju visio. Tko ti je pomogao? Jesu li to ipak bili pastiri? Rado bih još to doznao, prije...

Ali su te riječi samo njegov posljednji trik. On, naime, ništa više ne želi znati. Iznenada je potegao oružje jer vjeruje da je Ringloke, zbog ovih pitanja, donekle nespreaman.

Ali vara se.

U trenutku kad je htio podići revolver uvis, shvatio je da ga je Ringloke pobijedio. Već vidi vatru iz cijevi oružja i samo se neznatno može nadati da ga metak neće usmrtiti. Priprema se da primi ovaj metak i da sam opali.

No to mu nije uspjelo.

Metak se zarinuo u njegovo srce.

Umro je stojeći. Bio je mrtav još prije nego što se srušio na zemlju.

Ringloke ode prijeko konju. Životinja se jedva i pomakla jer je naviknuta na pucnjavu.

Sada se vine poput Komanča u sedlo, a pri tome još uvijek ima u desnici pušku i bocu s vodom.

Kad su na ulicu izašli prvi ljudi da vide tko je to pucao pred gostionicom, on već jaše u noć.

Petero se skupilo oko Chata Salvadora.

Iako je svjetlo slabo, ipak mogu dobro prepoznati Chata Salvadora, a vide i da je mrtav.

— Možda je to bio gringo kojeg svi oni već tako dugo traže i koji je onda...

Čovjek zašutje, shvaćajući da ne mora reći ono što već svi znaju.

Neki drugi čovjek zamišljeno napomene:

— Ako je to bio gringo, onda je sada već, možda, krenuo na hacijendu don Paca! Oh, kakav gringo! Zar on, uopće, ne zna za strah?

— Ne, taj gringo ne pozna strah — odgovori neki drugi čovjek. On upravlja gostionicom nakon Stellina bijega — a Chat Salvador ga je danas popodne nadzirao. Pri tome je ostao kod jedne od tri djevojke koje je gostioničar unajmio za zabavu svojih gostiju. Coronadovi momci žele sebi nešto priuštiti.

Gostioničar sada predloži:

— Hajde, prijatelji! Podignite ga zajedno sa mnom! Moramo ga otpremiti u mrtvačnicu da ga pogrebnik može lijepo opremiti. On je, naime, bio dobar prijatelj don Paca. Ovo je velik gubitak za don Paca. Ej, Sancho! Uzmi najboljeg konja u Angel-Baileu i odjaši brzo poput munje don Pacu! Javi mu što se ovdje dogodilo. Požuri, Sancho!

Mladi konjušar Sancho odmah otrči.

Uskoro već juri prema jugu.

No nije daleko stigao, prešao je jedva dvije milje. Tada je naletio

na laso što ga je Ringloke napeo preko uskog dijela puta.

Laso je izbacilo mladog momka iz sedla. Teško se srušio, a kad se uspravio, pred njim je stajao Ringloke.

— Je li s tobom sve u redu, Chico? — zapita ga.

Memak polako ustane.

— Bio je to dobar trik, senjor — reče.

— Vрати se kući — promrmlja Ringloke. — I reci ljudima u Angel-Baileu da ću slijedećeg vjesnika Coronadu izbaciti iz sedla metkom. Idi pješice, momče. Tvog ću konja povesti još tri milje dalje sa sobom. Jesi li razumio?

— Da, senjor — odgovori mladić, okrenuvši se da ode.

Ali tada još jednom zastane.

— Hoćete li ubiti don Paca? — ozbiljno zapita.

— Ili on mene — odgovori Ringloke.

Tada uzjaše, primi krajeve uzdi drugog konja i odjaše.

Mladić dugo gleda za njim i osluškuje topot konjskih kopita što polako zamire u daljini.

— Kakav čovjek — promrmlja mladić — On sam protiv don Paca de Coronada i njegovih brojnih revolveraša. Oh, kakav čovjek! A Chat Salvador, koji je slovio kao nepobjediv revolveraš... već je mrtav. Oh...

Zašuti i razmišlja bi li trčao ili polagano hodao.

Odluči se za polagani hod. A kad stigne u Angel-Baile, jako će šepati.

Ringloke je oko dva sata iza ponoći ugledao veliku hacijendu. Gledajući sa sjevera, vidi da je tamo upaljeno samo jedno jedino svjetlo. Ali

pošto je glavno zdanje izgrađeno na španjolski način, oko unutrašnjeg dvorišta, lako je moguće da ima još neko svjetlo.

Bac Ringloke razmišlja čitavu minutu.

Tada se odlučl.

Vrijeme ga požuruje. Već je imao nevjerovatnu sreću što je bez većih neprilika uspio stići noću od Angel-Bailea do hacijende.

Da, sreća je što putem nije naišao na Coronadove jahače bez obzira na to koliko je oprezno jahao.

A što je opasnog Coronadovog predvodnika sreo samog u Angel Baileu i mogao ga pobijediti u poštenom dvoboju, sigurno je i više od sreće.

Možda je tako htjela sudbina.

Ne, ne smije duže oklijevati. Ni minutu. Mora odjahati unutra i obaviti svoj posao.

Da, to je njegov posao. Sve to još pripada njegovu nekadašnjem zadatku da dovede kobilu kući, Stellu oslobodi iz zarobljeništva, preuzme dužnosti šerifa.

Da, sve je to jedan zadatak.

Sada, naime, mora štiti Morgana Gannawaya, Stellu i samoga sebe od novih ubojica koje bi Coronado neprestano slao.

Ako želi u Golden Mesi mirno živjeti i obavljati svoj posao za dobrobit ljudske zajednice, onda mora ovdje djelovati.

Odlučio se u roku od jedne minute.

Jaše ravno prema hacijendi. Sreća je da se ovdje snalazi. No danas mu sigurno neće priteći u pomoć oluja kao onda kad je došao po ždrijebe.

Još su uvijek između njega i zgrada prostrani korali.

Prije toga je mogao s brežuljka vidjeti sve ovo dolje — a sada je skriven ali mu je istodobno vidik smanjen.

Stigavši do prvih korala razmišljao bi li sjahao ili ostao u sedlu.

Jaše između korala sve dok ne začuje povike konjušara.

— Ej, tko si ti, čovječe? — tako ga pita konjušar koji zijevajući dolazi iz napola otvorene barake. Odjeven je u pončo jer je u drugoj polovici noći hladno.

I Ringloke je odjeven u pončo koji može dobro sakriti čovjeka. Duboko na lice navučen mu je veliki slamni sombrero.

Vinuvši se s konja, tobože ljutito mrmlja navevši konja da se malo okrene kako bi konjušar u noći mogao prepoznati Coronadov žig.

— Ej, nije li ovo Salvadorov konj? — zapita konjušar.

— Jasno — odgovori Ringloke. Silazeći s konja izvukao je pušku iz navlake. To je njegova vlastita puška. Putem je bacio onu što ju je Salvador imao u navlaci.

I tako dolazi s puškom u ruci oko konja kojeg je konjušar sprijeda primio za oglav.

Ringloke snažno zarine pušku u konjušarevo tijelo, jer bi ga ovaj sigurno već u idućem trenutku prepoznao i podigao uzbunu.

On mu, tako reći, istisne zrak iz tijela, a onda okrene pušku onako kao što to rade pješaci u borbi prsa o prsa. Udario ga je kundakom preko ramena po zatiljku. Čovjek je reagirao suviše polako.

Na trenutak razmišlja, a onda ipak odluči da ga sveže i gurne mu

rubac u usta. Tamo unutra u Coronada moglo bi naime ipak duže potrajati.

A mora i osedlati svježeg konja za bijeg.

Ako ga bude pratila sreća, pobjeći će.

Iako se već bliži treći jutarnji sat, još je budan. čovjek koji se ovdje naziva don Francisko de Coronado i u ovoj zemlji živi poput feudalca.

Već sate ga progoni neki loš predosjećaj, loša slutnja. Uvijek kad pomisli na onog gringa, zgrči mu se želudac i obuzme ga mučnina.

On pozna te slutnje. Još ga nikada nisu prevarile.

I zato ne može spavati. Već sate čeka povratak Chata Salvadora koji nastavlja potragu za Ringlokeom i valjda će mu napokon moći javiti da je uspio.

Ali zašto Chat Salvador ne dolazi?

Coronado tko zna koji put ustaje, šeta se velikim predvorjem i pri tome ljutito nogom udara glavu puminog krzna što leži na podu. Ulijeva sebi vino iz kristalne boce i pri tome se sjeća kako je to onda učinio i gringu, kad je došao u nje-ga da bi s s njime tobože sklapao poslove.

Caramba, koliko mu je već nepri-liko i jada pripremio taj gringo!

I kakvu sreću ima taj gringo da je još uvijek živ!

Ili, možda nije? Možda više nije živ.

Kad bi barem već jednom dobio vijesti! Zašto se Chat Salvador ne javlja? Očito je da se zabavlja u gostionici s nekom od novih prosti-

tutki dok ga ja, njegov gospodar, ovdje čekam!

Sve te misli prolaze Coronado-
vom glavom.

Pri tome se njegov nemir pojačava. Najradije bi dao osedlati konja. Ovdje na hacijendi su samo tri njegova revolveraša, uz ostalu radnu snagu koja sve ovo ovdje održava.

Zna da ta tri revolveraša sad sigurno spavaju.

Svi su ostali na putu u potrazi za gringom.

Da, koliko sreće ima ovakav gringo?

Odjednom osjeti propuh, shvati u istom trenutku da su se vrata bešumno otvorila i okrene se.

Dovraga, zašto ne čuje zveket mamuza? Tko se to ušuljao ovamo?

Posegne za opasačem obješenim preko naslona stolca.

Prekasno.

Prokleti gringo je ovdje.

Njegovi ga ljudi nisu mogli uloviti. Ni inače tako pouzdani Salvador. Ovaj je gringo lukaviji od svih.

Sada je ovdje i ugrožava ga revolverom.

Da, sada zna što je značio onaj loš osjećaj.

Sada ga više nema.

Vidi protivnika i točno zna.

Makne ruku od opasača.

— Možeš ga staviti oko sebe — reče Ringloke. — Tako sam se borio i sa Salvadorom pred krčmom. Možeš ga opasati i onda potegnuti oružje. Ali neću čekati duže od pet minuta. Onda ću izvući revolver. Jesi li razumio, Coronado?

On još ništa ne govori. Samo je čvrsto stisnuo usnice i onda pokaže blistave zube.

Ali tada oprezno uzme opasač i stavi ga oko sebe.

Njegove su kretnje odjednom vrlo mirne, gotovo nehajne.

On se ne boji dvoboja. Poubijao je mnogo ljudi u dvoboju, onda kad je još bio častohlepni revolveraš i zvao se jednostavno Paco Hernandez.

Promijenio je svoje ime poslije kad je prisilio pravog hidalga da ga posini.

I sada se želi boriti poput muškarca.

Ne, on nije kukavica.

Ubit će ovog gringa. U to se pouzdaje.

Stoje nekoliko trenutaka šuteći, jedan nasuprot drugome.

Coronado podigne desnicu kojom će potegnuti svoj revolver, samo do ispred prsa — jasan znak da se još neće boriti.

— Morao sam te onda pridobiti na moju stranu — reče. — Trebalo je da te pretvorim u svog prijatelja. Tada bi mi postao vjeran i koristan kao Morganu Gannawayu. Jer ti služiš njemu, zar ne?

— Nosim u njegovom gradu i njegovoj zemlji zvijezdu — odgovori Ringloke. — To je moj posao. Ali ne služim Gannawayu nego zakonu. Zakleo sam se na zakon kao što to propisuje shvaćanje mog naroda. Ne, za tebe ne bih nikada radio, Coronado. Ne za bandita.

Coronado se na to počeo smijati.

To je zvučan smijeh — nije glumljen niti se prisilio na njega.

Ringloke ga u prvi trenutak smatra trikom. Tada povjeruje, ali samo na hip, da je Coronado možda poludio.

Ali tada taj smijeh zamukne.

Coronado se silno uozbilji.

— Pripazi, gringo Ringloke —
mračno i promuklo izusti. — Ipak
mu na neki način služiš tamo prije-
ko s onu stranu granice. On je sebi
kupio tvoju vjernost. Kladio bih se
u to. Ali on je bandit poput mene.
Darovnica španjolske krune na
koju se oslanja nije prava. Ganna-
way nije nikada dobio tu darovni-
cu. Nije je mogao dobiti, jer je nje-
zin vlasnik onda već bio mrtav.
Don Francisko de Coronado, kojeg
sam nekoć prisilio da me posini,
umro je uskoro nakon toga u Santa
Luciji. To se može tamo ispitati.
Datum je 23. kolovoza 1858! A Gan-
naway je tek godinu dana poslije
tobože stekao darovnicu. Ja sam
mu to predložio i predao papire. To
je i za mene trebalo da bude velik
posao. Ali on me prevario. Dao me
izbičevati kao konjokradicu. A po-
mogao sam mu da se domogne naj-
većeg posla. Ova darovnica prizna-
ta od njegove vlade, ima samo jed-
nu jedinu grešku. Samo jednu jedi-
nu grešku! Potpisani darovatelj bio
je već duže od godinu dana
mrtav. Njegovi nasljednici — koje
Gannaway i ne pozna — nisu je, u
svakom slučaju, potpisali. Razumi-
ješ li, amigo, kakvom čovjeku slu-
žiš? A ako me pobijediš i vratiš se
živ i zdrav kući, trebalo bi da —
želiš li biti vjeran svojoj zakletvi —
ispitaš tu stvar. Zar ne?

Ponovno se gromko nasmije.

I još dok se smijao, posegne za
svojim revolverom.

Brži je od Chata Salvadora.

Brz je gotovo poput Ringlokea.

Ringloke ga pogodi usred tijela —
a istodobno i on pogodi njega.

— Bueno, gringo — zastaje Co-
ronado srušivši se na koljena i ruka-
ma prekrivši ranu.

Tada klečeći umre.

Ringloke osjeća bol. Pogođen je
postrance. Metak ga je pogodio u
rebro i otkinuo s njega meso. To je
teška rana.

Ali on mora otići odavde.

Mora jahati.

I zato samo pritisne jednom ru-
kom okrvavljenju stranu i okrene se
s koltom u lijevicu.

Požuri van najbrže što može.

Mora dospjeti u sedlo.

Oh, dalek je put iz unutrašnjeg
dvorišta do koralu vani gdje mu je
privezan svjež konj spreman za
jahanje. To je prvorazredna životi-
nja, vjerojatno jedan od Coronado-
vih najboljih konja i kojeg je čuvao
Coronado za samog sebe. Nalazio se
s još nekoliko isto toliko vrijednih
životinja u posebnom koralu.

Bac Ringloke pusti druge životi-
nje da otrče.

I sada se samo može nadati da
Coronadovi jahači nemaju u nekom
drugom koralu isto tako dobre ko-
nje.

Put do konja koji ga čeka čini
mu se sada nezamislivo dugim —
kao da iznosi tisuću milja. Krv mu
teče iz rane iako je na nju pritis-
nuo dlan.

Coronado je uistinu bio opasan
revolveraš, mnogo opasniji od svog
predvodnika Chata Salvadora.

Vjerojatno je bilo glupo od njega,
Ringlokea, što se borio s Corona-
dom. Što mu je donijelo njegovo
junaštvo? Tešku ranu. A isto je
tako već mogao biti i mrtav.

Je li, dakle, bio budala?

To pita samoga sebe već u prvoj minuti dok hita svom konju mučen bolima i prepun briga.

Hoće li uspjeti pobjeći?

Hoće li ponovno vidjeti Stellu? To je zaista neizvjesno.

Stigavši napokon do konja, protisne kroza zube uzvik zadovoljstva.

Već pri prvom pokušaju uspijeva mu sjesti u sedlo.

Ali tada ugleda vatru iz otvora cijevi oružja, čuje pucjavu i fijuk metaka.

Coronadovi jahači zaista brzo stižu iz svojih nastambi, brzo su sve shvatili i pucaju za njim.

Sigurno ga mogu raspoznati kao sjenu. Pucaju sve dok im se revolveri nisu ispraznili. Da je samo jedan od njih nosio sa sobom pušku i njome pucao, sigurno bi srušio Ringlokea iz sedla.

Ali ovako Ringlokea prati sreća.

Zasad im je pobjegao i računa kako će njegova prednost biti velika.

Coronadovi će revolveraši požuriti u kuću, naći svog gospodara mrtvog i razmisliti što da poduzmu.

Tada će uzjahati konje i slijediti njegove tragove.

To neće biti teško, jer će uskoro svanuti dan. A tragovi vode ravno na sjever.

Ringloke strgne sebi rubac, gurne ga ispod košulje i pritisne na ranu što još krvari. Možda će tamo okorjeti zajedno s krvi.

Rana ga užasno boli. To mora da je zbog napuknutog rebra od kojeg se metak vjerojatno odbio.

Ovo je podla rana, teža od one što je metak glatko probije.

Bac Ringloke teško diše. A i ne sjedi u sedlu onak onako kao inače.

Ne može svom konju pružati sve one sitne olakšice koje su tako važne na dugom putu, o kojima ovisi koliko će dugo konj moći izdržati.

Životinja će se mnogo prije umoriti nego pod spretnim jahačem. Sreća ovo je prvorazredna životinja. Možda će ta dobra strana neutralizirati loše osobine sadašnjeg jahača.

Ponekad, kad životinja mora učiniti mali skok, Ringloke zastenje. Jasno, skraćuje zavoje kolnog puta, jer će to činiti i njegovi prognitelji. I zbog toga je zemljište ponekad pregrubo.

Mora izdržati.

Ali put do Angel-Bailea dug je dvadeset milja. A onda preostaje još mnogo, mnogo milja dalje do granice.

Bac Ringloke stenjući uzdahne pri pomisli kakav ga put još očekuje.

Ne samo da će biti progonjen. Lako je moguće da mu se Coronadovi jahači ispriječe na putu.

Hoće li još ikada vidjeti Stellu?

Ako se vrati kući u Golden Mesu — što onda?

VII

Usprkos svim tjelesnim nevoljama mora zamišljati o Coronadovim riječima u vezi sa španjolskom darovnicom.

Zar je pukovnik Morgan Gannaway — uistinu — varalica? Ne može to povjerovati.

A Coronadove su riječi ipak zvučale iskreno i istinito. Čovjek poput Coronada, koji računa s tim da će uskoro biti mrtav, sigurno više ne laže.

Osim toga, sve će se to moći ispitati.

Onaj čovjek, kojeg je Coronado, nekadašnji Paco Hermandes, prisilio da ga posini, dakle, čovjek po imenu Francisko de Coronado koji je navodno prodao svoj posjed s onu stranu granice, potvrđen darovnicom, pukovniku Morganu Gannawayju bio je već godinu dana prije datuma te prodaje mrtav. Coronado Hermandes je na neki način podvalio pukovniku — možda zato da bi ga kasnije mogao ucjenjivati.

Ali ga je pukovnik zbog tobožnje krađe konja dao izbičevati.

Što se onda dogodilo? Odonda je prošlo već skoro deset godina. Coronado — Hermandes je tada bio još mladić. Možda ga pukovnik nije dosta ozbiljno shvatio.

Ringloke kune zbog boli i gorčine.

Kakav je to, dovraga, posao preuzeo, i to od dana kad je krenuo da kobilu Belle Lady dovede kući!

Zar je predodređen za beskrajne nevolje i jade?

Možda se uopće neće izvući.

Prema tome, ne mora sebi sada razbijati glavu zbog načina na koji će se ponašati prema pukovniku.

— o —

Nakon desetak milja samo visi u sedlu i uopće ne može pomagati svom konju.

Životinja će se umoriti brže nego što bi se umorila samo s običnim jahačem.

Ali dvanaest milja oštrog tempa je i za prvorazrednog konja težak podvig.

Dan je.

On zna da će u Angel-Baileu sigurno dobiti svježe konje. Zbog te

će promjene konja malo zaostati. Ali do granice ga mogu stići na tim odmornim konjima — ako budu samo malo bolji od prosječnih konja.

Zapravo, već je izgubio, iako je do sada imao sreću i nitko mu nije prepriječio put.

Coronadovi ga jahači sigurno traže svuda, samo ne na putu od Angel-Bailea do Coronadove hacijende.

To je njegova sreća. Vjeruju da se negdje zavukao ili da je na putu kući, već s onu stranu granice.

Što mu sve to koristi?

Naći će se, deset milja dalje, u klopci.

Tada se sjeti mladića kojeg je pomoću napetog lasa spriječio da odjaše Coronadu.

Tom je momku oduzeo konja. Vodio je tu životinju tri milje sa sobom i onda je privezao pokraj puta.

Stoji li još tamo? Ili su već došli iz Angel-Bailea po njega i odveli ga kući?

Bac Ringloke računa u mislima.

Mladi meksikanski momak je morao otrčati barem dvije milje. Ako se nije osobito žurio, ipak je to trajalo neko vrijeme. I tada je morao najprije podnijeti izvještaj, osedlati novog konja i iz Angel-Bailea do privezanog konja jahati više od pet milja.

Ako se ne požuri, moglo bi se raditi o minutama zbog kojih će zakasniti.

I stoga se počeo još jednom boriti.

Da, ovo je borba protiv boli. Tjera brže svog konja, uopće ga ne štedi. Ako, naime, nađe odmornog ko-

nja, njegove će mogućnosti postati znatno veće.

Njegova rana, očito, više ne krvari. Krvlju natopljeni rubac prilijeplio se za nju. Ali rebro ga boli pri svakom udisaju, a ranu kao da ne prestano reže nož.

— o —

Uspio je. Stigao je do mjesta gdje je privezan konj, istodobno s mladićem iz Angel-Bailea.

Mladić ga i ne pokušava spriječiti.

Samo pita:

— Progone li vas, senjor?

— Da, Coronadovi ljudi. Coronado je mrtav. Njegovi ljudi ne znaju da je i Chat Salvador mrtav. Reci im, momče! Možeš doći po ovog konja u Golden Mesu. To ću ti platiti. U Golden Mesi ćeš me lako naći.

— Doći ću — reče mladić.

Tada promatra kako gringo, na odmornom konju, jaše dalje na sjever. Nije mu promaklo da je gringo ranjen. I tada glasno reče:

— Kakav čovjek! Došao je sam u ovu zemlju i obojicu ih ubio, obojicu koja su ovdje vladala i u čijoj su sjeni svi strahovali. Kakav čovjek!

Mladić se ne može smiriti.

Tada ugleda jahače koji jašu prema njemu. Sada više nisu trojica nego sedmorica. Tri su revolveraša s hacijende srela među brežuljcima četiri čovjeka koji su tamo tražili gringa i sada su svi zajedno u oštrom kutu stigli na cestu.

Ugledali su znojem pokrivenog konja i mladića koji sjedi pokraj njega.

Oni poznaju mladića.

Zaustavili su se pokraj njega, jer im je on mahnuo. Jedan od njih zapita:

— Što je, Sancho? Zašto nas zaustavljač? Zašto konj, kojeg je on jahao, stoji ovdje? Ima li odmornog konja? Je li ga možda dobio od tebe?

Njegov glas postade ljutit.

Mladić im brzo sve objasni.

Dok su slušali Sancha, ostali su mirno sjediti u svojim sedlima. Konjima je to dobro došlo.

Sada jahači razmišljaju.

Polagano im postaje jasno da su ostali bez vođe. A tko će od njih zauzeti mjesto što je postalo slobodno?

Jedan od njih reče:

— Nećemo ga više stići. Ima odmornog konja. Je li to dobra životinja, Sancho?

— Najbolja!

— Tada više ne moramo juriti za njim — nastavi onaj koji je prvi progovorio.

Ostali klimnuše.

Ta njihovi su vođe mrtvi.

A u njima nema želje za osvetom zato što nisu voljeli Paca kao ni Chata Salvadora. Jahali su za njih dvojicu samo zato što je to bio dobar posao.

— Morat ćemo se savjetovati sa svim ostalim momcima — predloži neki drugi čovjek. — Don Paco sigurno nema nasljednika. Ako budo-
mo složni, sve će pripasti nama...

— Ne samo što nećemo biti složni, nego ćemo uskoro jedan drugome razbijati glave — promrmlja neki drugi čovjek. — Ne bi nas mogao voditi čak ni Manuel Paranza, kad bi ponovno ozdravio. Ne bi bio dovoljno velik da nas...

Umorno odmahne rukom.

— Možda ću uzeti sebi nekoliko konja i nestati — napokon reče i okrene svog konja da odjaše kući.

Svi ga ostali slijediše.

— o —

Zamijetivši da ga njegovi progonitelji više ne slijede, Bac Ringloke počeo polaganije jahati.

Oko podneva se malo odmorio pokraj nekog potočića, oprao ranu i razderao svoju košulju da bi je iskoristio kao zavoj.

Samo s pončom iznad gornjeg dijela tijela i slamnim sombrerom na glavi jaše tog popodneva dalje.

Boli su sve jače.

Negdje u prvoj polovici noći stigao je do onog gradića u čijoj je kovačnici dao ponovno pričvrstiti prednju potkovu svog konja.

Iako je vrlo iscrpljen, stalno razmišlja o Manuelu Paranzi koji ga je htio ubiti iz zasjede. Ponovno razmišlja o jedva zarasloj rani i mnogobrojnom trnju otrovnog grmlja.

Pri tome je izgubio i svog konja vrijednog dvije stotine dolara.

Da projaše ovuda?

Ne!

Bez obzira na to koliko je iscrpljen, i u groznici, ne može tek tako projahati ovuda.

Ovdje mora izravnati račun.

I zato se ne zaustavlja u noći. Uskoro okreće svog konja prema svjetlima.

— o —

Manuel Paranza se te večeri dobro najeo i onda dao sebi donijeti vrč vina. Ipak — nije više zadovoljan ovim svijetom.

Otkako se upustio u borbu s onim gringom, nije mu više tako dobro. Metak je prilično upropastio

njegovu revolverašku ruku. Sada je, zapravo, samo trećerazredni revolveraš.

Da ovdašnji mještani ne znaju da on ubire porez za svemoćnog don Paca, pretukli bi ga do smrti poput bolesnog vuka.

Vrlo brzo su, naime, saznali da mu je jedna ruka ostala ukočena, iako mu je rana zarasla.

Kad bi ga namrtvo ispretukli, don Paco bi ih kaznio i poslao drugog čovjeka na Paranzino mjesto. I zbog toga ga puštaju na miru.

Ali on se više ne osjeća voljko.

Začuvši kako izvana netko dolazi, podigne glavu. I ostali gosti gledaju pridošlicu.

Tu je i kovač.

A taj kovač dobro pozna gringa.

On ništa ne kaže, samo pogleda Paranzu.

Paranza se sada osjeća nevoljko kao nikad prije u životu.

Da, i on prepoznaje gringa koji sada polagano prilazi njegovu stolu sa šeširom odgurnutim natrag tako da mu sada na leđima visi na vrpci.

— Coronado i Salvador su mrtvi — reče mu gringo.

Ne može u to povjerovati, ali pogledavši gringu u oči, spozna da govori istinu.

I oba druga gosta čuju svaku riječ.

Tišina.

— Ti si mi, zapravo, još nešto dužan, zar ne Paranza? — zapita Ringloke. — Konja vrijednog dvije stotine dolara i sedlo za stotinu dolara. I još mnogo toga više, zar ne?

Manuel Paranza tegobno guta slinu.

Postalo mu je jasno da je ovaj gringo ubio don Paca de Coronada i Shata Salvadora.

I sada stoji ovdje.

Ovakvom gringu se nemože suprotstaviti.

I zato poče jadikovati:

— Ja sam bogalj — reče. — Ne mogu se više boriti. Baš suprotno, moram sada...

Vjerojatno je htio reći »pobjeći«, ali tada se sjetio da bi time pozvao ostale promatrače da ga do kraja unište.

— Nadoknadit ću svu štetu — predloži i izvadi vrećicu punu novca, a nakon toga i dobro napunjen pojas za novac ispod odjeće.

Oboje baci na stol.

— Ovdje ima dovoljno novaca za odštetu. Ali pusti me da odem! Pusti me!

Krene prema vratima. Njegova nekadašnja revolveraška ruka kao da je zaista ukočena. Postao je bogalj.

I on potrči kroz vrata u noć.

Na trenutak zavlada muk.

Tada neki gosti ustadoše. Među njima i kovač. Odjednom svi zaurlaše i potrčaše za njim.

Bac Ringloke sjedne na Paranzin stolac i popije čašu vina.

Pogleda vrećicu s novcem i debeli pojas za novac.

Gostioničar mu dobaci:

— Nitko neće vidjeti nešto loše u tome ako uzmete novac što ga morate dobiti za štetu koju vam je prouzročio. Ali što je više od toga, pripada svima nama ovdje. Svima nama koje je pljačkao za Coronada.

—0—

Ringloke je ostao dva dana u ovom gradiću. Morao je sebi priući-

ti taj odmor da se putem ne sruši iz sedla.

Za ovdašnje je ljude on veliki osloboditelj. Pokušavaju mu ispuniti svaku želju i brinu se o njegovim ranama.

Za svoje sedlo i dobrog konja kojeg mu je Paranza usmrtio, uzeo je sebi iz Paranzine vrećice tri stotine dolara, ni centa, ni pezosa više. Njegov konj i sedlo zaista su toliko vrijedili.

Uostalom, radije bi imao svoje dobro sedlo nego stotinu dolara. Sedlo na koje se jahač navikne nije lako nadomjestiti. Ali ga nije mogao naći.

Krenuvši treći dan u Golden Mesu, nije putem vidio ni jednog Coronadovog jahača.

Čitave je dane — kad nije spavao — razmišljao o pukovniku Morganu Gannawayu i španjolskoj darovnici koju je iskoristio kao bazu za svoje poslove.

Pukovnik prodaje zemlju, daje dozvole za kopanje ruda i dobiva svoj udio od rudnika koji gotovo svi omogućuju velike dobiti. Pukovnik zaključuje mnoge poslove koji se temelje samo na činjenici da je on najveći zemljoposjednik koji svoju zemlju dijeli mnogim sitnim posjednicima, a za nju zahtijeva nisku cijenu, nijedan jedini dolar previše. Pukovnikove su cijene zaista poštene.

Ali on to sebi i može pružiti. On, naime, ništa ne poklanja već dobiva novac za nešto što mu uopće ne pripada.

Da, tako će to biti, zaista je točno ono što je Coronado prije svoje smrti rekao.

Ringloke se opire da u to povjeruje.

Duž čitavog puta do Golden Mese bori se protiv toga osjećaja i unutrašnjeg glasa koji mu govori da Coronado nije pretjeravao nego da je vjerojatno govorio istinu.

Ali što da učini ako je sve to točno? Što da pokrene? Pukovnik Gannaway mu je dao posao. On ga je učinio šerifom. Glasovi ostalih ljudi bili su samo formalnost.

Gannaway mu je, dakle, dao posao, stalno mjesto, dom — i samo se zbog toga mogao oženiti Stellom. Da je morao ostati revolveraš, ne bi se mogao oženiti Stellom.

Prema tome, obvezan je Gannawayu, dužnik mu je.

Ali ako je Gannaway varalica...

Ringlokeove se misli i osjećaji neprekidno vrte u krugu.

Možda zbog toga polaganije jaše kući nego što bi to inače činio zbog rane.

U Concho-Creeku ostaje čak čitavu dugu noć i prija mu što može jednom udobno spavati devet sati u gostioničkom krevetu.

Sada je i opet odjeven u svoju odjeću koju je putem promijenio i sakrio u vreću. Kad je iduće jutro ponovno odjahao, opet je imao zvijezdu na prsima. Djeluje vrlo odlučno i oporavljeno. Ovih mu je posljednjih devet sati sna dobro činilo.

Iako izvana djeluje tako odlučno i čvrsto — iznutra to nije.

Zna, naime, da će se netom stignu u Golden Mesu, naći na raskršću.

Imat će tri mogućnosti.

Može potpuno stati na Gannawayevu stranu, ništa ne pitati i po-

našati se kao da Coronado nikada nije ništa rekao.

Može jednostavno odustati i otići sa Stellom odavde. Ako Stelli sve objasni, ona će ga shvatiti.

Treća je mogućnost da se strogo pridržava svoje službene zakletve i razgovara s Gannawayem o toj stvari. Da je čak ispita, što mu je i dužnost.

Ali je tada neminovani lom s Gannawayem.

Jašući kući razmišlja o svim triju mogućnostima, zamišljajući njihove krajnje posljedice.

One su zastrašujuće.

Bez obzira na to za koju se odlučio, neće naći svoj duševni mir.

Jer se neće pridržavati svoje zakletve. Ili će kukavički pobjeći odavde.

Ili će biti prisiljen da uništi svog dobročinitelja.

Nalazi se u klopci.

To, međutim, pripada njegovu poslu. Njegov posao donosi takve situacije ili se može sastojati od njih. To je tako!

—o—

Bac Ringloke stigao je u Golden Mesu malo prije ponoći. Proveo je dugo vremena u sedlu ali nije jahao brzo. Dugo se odmarao za vrućeg podneva.

Nije htio u Golden Mesu stići kao iscrpljen čovjek. Zbog toga se i odmarao iako je duboko u sebi nestrpljiv, jedva se može svladavati.

U Golden Mesi je gust promet. Ima nekoliko novih zgrada, a i novi salun i nekoliko dućana koje još nije vidio.

Postade mu jasno da je dugo izbio, duže nego što je i vjerovao.

Dvaput je bio teško ranjen, morao je najprije barem donekle ozdraviti.

U međuvremenu se ovdje u Golden Mesi mnogo toga promijenilo.

Sada, u ovo kasno doba, vidi se po još živom gradu da je on postao središtem rascvjetale zemlje.

Bac Ringloke zaustavi konja pred kućom u kojoj je gore na katu njegov stan, a dolje kancelarija i tri ćelije s rešetkama kao zatvor.

Iz sedla vine pogled prema gore.

Gore nema svjetla. Prozori su tamni.

Zar Stella već spava, pomisli.

I odjednom ga obuze strah da Stella više nije ovdje.

Ali tada zamijeti gore u tamnom pravokutniku spavaće sobe obasjano lice. Mora da je osjetila njegov dolazak.

— Stello! — mirno je pozove.

Od sedla do nje gore ima kosom linijom manje od četiri metra. Zato ne mora vikati.

— Oh, Bac — odgovori ona. — Oh, kako sam te čekala, Bac.

I već je nestala s prozora.

Zna da sada u spavaćici trči niza stube. I on se požuri da sjaše i uđe u kuću.

Ona mu se s treće stube baca u naručje. On je ulovi i jedva osjeća bol u svojoj tek zarasloj rani na rebrima.

Radost zbog toga što je drži u naručju mnogo je jača od boli. Ljubav se i oboje osjećaju da je sve između njih kako valja i da će tako uvijek ostati.

Tada se otvore vrata kancelarije.

Neki muškarac napola iziđe u malo predvorje — čovjek kojem je lubanja prekrivena s malo kose

boje pijeska iako je tek malo stariji od Ringlokea. Lice mu je trokutasto, oči isto tako djeluju trokutasto, a usne su mu uske.

— Ej, kakva radost! Veliki majstor je napokon ovdje! Sada ne moram tješiti lijepu udovicu! — Promuklo-piskutavo se nasmije, rukama se podboči o bokove i tako, čekajući, ostade.

Ringloke ga promatra.

Dobro ga pozna. Luke McGall je revolveraš poput njega, ali jedan od onih loših.

Luke McGall se ne bi na primjer, sa Salvadorom i Coronadom pošteno borio nego bi ih ustrijelio iz zasjede.

— Čudiš se, Ringloke, zar ne? — zapita Luke McGall nakon nekog vremena. Prstima potapša zvijezdu na svojim prsima. — Pukovnik me postavio za tvog zamjenika. Ti kao da si nestao. Ovdje je bio potreban šerif. Nas dvojica se nismo osobito voljeli, zar ne? To sam rekao i Ganawayu. On mi je odgovorio — ako bi se ti jednog dana ipak ovdje pojavio — morat ćemo se uzajamno podnositi i zajedno boriti. No?

Bac Ringloke tiho uzdahne. Zvuči gotovo poput uzdaha ogorčenja.

Tada gurne Stellu ispred sebe i pruži ruku.

— Daj je ovamo — reče. — Sam imenujem svoje zamjenike, a ne pukovnik. Skini je i daj je ovamo.

Misli na zvijezdu što je Luke McGall tako ponosno nosi.

Revolveraš neko vrijeme ništa ne kaže.

Samo netremice promatra Ringloke.

Pod svjetlom svjetiljke može ga dobro vidjeti — i s finim nagonom

dvonožnog vuka spozna da je Ringloke odlučio da sada odmah riješi ovu stvar.

Ringloke neće odstupiti ni milimetra.

I tko zna — možda je sa sobom donio čitavo mnoštvo aduta ili raspolaže s još nečim što Luke, McGall uopće ne zna?

Na trenutak zadržće kao od unutrašnje jeze zbog groznice.

Griska donju usnu. Njegove svijetle oči blistaju.

— Sigurno — reče — ta, ti si šerif. Ali kladio bih se...

— Nemoj se kladiti — prekine ga ringloke i mahne kažiprstom. — Ovamo sa zvijezdom! I dajem ti vremena do sunčeva izlaska. Tada neću da više budeš ovdje.

Luke McGall ništa ne govori. Ali skida svoju zvijezdu i stavlja je u Ringlokeovu ruku.

Na trenutak se čini kao da će još jednom ući u kancelariju. Kao da će, možda, otud još nešto uzeti.

Tada se okani toga.

Kroz ulična vrata iziđe. I tek vani se još jednom okrene.

— Do sada ti nisam bio neprijatelj, Ringloke — promrmlja — ali ti drugačije nisi htio, zar ne?

— Poznavao sam jednog čovjeka kojeg si ubio iako nije imao nikakvu mogućnost za obranu. Ti si toliko dugo vrijeđao njegov ponos da nije mogao birati. To nazivam ubojstvom. A sada nestani, McGall!

On bez riječi nestade.

— Bio je zao — reče Stella. — Sretna sam što si ga otjerao odatle. Pitao me bi li se mogao preseliti u mene, ako se ti ne vratiš iz Meksika. Rekao mi je da bi s poslom šerifa rado preuzeo i njegovu

ženu. Oh, Bac, tako sam sretna što si se vratio. Tako sam se bojala i...

I opet je u njegovu zagrljaju.

Ovaj put se dugo ljube, a sada ih pri tome nitko ne ometa.

Odmaknuvši se jedno od drugoga, brže dišu.

Ringloke joj rukom nježno prijeđe preko obraza sve do vrata.

— Coronado i Salvador su mrtvi — promuklo izusti. — Sve je prošlo, Stello. Samo ću odvesti konja u staju za iznajmljivanje, a na povratku ću svratiti do Gannaway. Dočekaš me s večerom, hoćeš li? Nakon ovog dugog jahanja, gladan sam poput vuka.

On je još jednom poljubi.

VIII

Gannaway ga čeka za svojim piscim stolom.

Ovaj sijedi čovjek nalik na tigra, djeluje nekako promijenjeno — još grublje i hladnije. Ispred kuće, a i u predsoblju, stoji nekoliko muškaraca, očito njegovi tjelohranitelji. To su revolveraši, a ponašaju se samodopadno, tobože nehajno i naduto.

To su isti tipovi poput Luka McGalla samo razred ili dva bjedniji i manje opasni. Momci one vrste kojoj je potreban vođa, predvodnik ili gospodar.

A to je sigurno bio, ili je još uvijek, Luke McGall. No ovdje ga nema.

Ringloke ipak zna da je sigurno već bio ovdje i javio Gannawayu da je izbačen iz službe.

Ringloke pričekava da netko zatvori vrata Gannawayeve radne sobe. Tada se posluži pravim, do-

brim vlskijem iz boce na malom stolu.

Nakon ovog dugog dana u sedlu, piće mu prija. Osjeća u želucu vatru koja mu oživljava čitavo tijelo.

Pukovnik Gannaway ga promatra ozbiljno i s očekivanjem.

Kad je Ringloke popio, zapita:

— Kako je prošlo prijeko, Bac. Dugo vas nije bilo. Pretpostavljao sam da ste izgubili i da se nećete više vratiti kući. Zbog toga sam zavrbovao nekoliko odlučnih momaka. Htio sam...

— U redu, pukovniče — prekine ga Ringloke i sjedne na udoban stolac postrance od velikog pisaćeg stola.

Gannaway vidi pod svjetlom svjetiljke kako je Ringloke iscrpljen, umoran i nekako ogorčen. A sigurno je izgubio i pet-šest kilograma tjelesne težine iako je već i prije toga bio mršav.

— U redu, pukovniče — ponovi Ringloke. — Da, neko je vrijeme zaista izgledalo kao da sam izgubio i da sam na kraju. Ali onda sam i opet imao mnogo sreće.

Ringloke načini stanku.

I prepozna vrelu nestrpljivost u Gannawayevim očima.

— Coronado i Salvador su mrtvi — promrmlja. — Ubio sam ih u dvoboju, muškarac protiv muškarca. Oni su mrtvi, pukovniče. I neće više slati ubojice preko granice. Možete i opet otpustiti divlji i zao čopor što ste ga sebi kupili, pukovniče. Ja sam opet ovdje šerif! I opet mogu sasvim i potpuno obavljati svoj posao. Nije nužno da kao osobnu zaštitu imate pet-šest revolveraša, od kojih su neki vrlo zli. A onog Luka McGalla sam odmah otjerao. On je

pokvaren. On bi mi sa zvijezdom na prsima učinio više štete nego koristi. Čak sam mu zabranio da se duže od sutra ujutro zadržava u gradu. Okupili ste oko sebe hrpu ološa, pukovniče.

Slušajući Ringloka, pukovnik vidljivo zadržće. I tada, kao da je na trenutak htio oštro reagirati. Ali se ipak svladao.

Čak je i skočio, prišao Bacu, stisnuo mu ruku i gurnuo ga natrag na stolac kad je Bac Ringloke pristojno htio ustati.

— Ostanite sjediti, moj mladiću! Točno znam, Bac, što ste sve morali proživjeti! Oh, kakav podvig! Ostanite sjediti! Što ste rekli, Bac? Ubi li ste u dvoboju Coronada i Salvadora? Oh, tada se, zaista, ne moramo bojati strijelaca iz zasjede koji će se došuljati ovamo. Tada zaista mi nije potreban čopor revolveraša za moju osobnu zaštitu. Vi ste i opet ovdje, Bac, vi ste šerif. A još nikada ni jedan šerif nije obavio svoj posao tako dobro kao što ste to učinili vi. Vrlo sam zadovoljan s vama, Bac. Povisit ću vam plaću. I jasno, isplatit ću vam nagradu. Bit ćete zadovoljni, Bac. Sada nemamo više opasnih neprijatelja s onu stranu granice. Sada više ništa ne stoji na putu našem usponu. Zapamtite, Bac, nikada nije neki šerif imao veće mogućnosti od vas. Na mojoj strani postat ćete za samo nekoliko godina zaista velik čovjek. Vjerujte mi to! Sada moram i ja uzeti gutljaj viskija. Mogu li vam još jednom uliti, šerife?

Naglasio je ovu posljednju riječ poput nekog počasnog naziva.

— Da, htio bih još gutljaj — promrmlja Bac Ringloke. — A kad

poplujemo, htio bih vas još nešto pitati. Razgovarao sam, naime, još neko vrijeme s Coronadom. A on mi je ispričao priču u koju jedva mogu povjerovati. Što je Coronado htio od vas, pukovniče, onda prije mnogo godina kad ste ga dali izbičevati kao konjokradicu? Što je zapravo sa španjolskom darovnicom? Je li točno da je prijenos krivotvoren, a vi bez ikakva prava već godinama prodajete zemlju, izdajete dozvole...

— Zar to, zaista, o meni vjerujete, mladi prijatelju? — ozbiljno zapita pukovnik.

Sada stoji pred Ringlokeom i pruža mu punu čašu.

Ringloke ustaje i uporno ga promatra.

Gannaway reče:

— Možete imati u mene povjerenja, Bac, nisam varalica. Ne bavim se nepoštenim poslovima. Kupio sam onda tu darovnicu za deset tisuća dolara. Jasno, to je bila smiješno niska cijena. Danas, naime, ta darovnica sigurno vrijedi već više od deset milijuna. Ali kad sam je kupio, bilo je vrlo dvojbeno hoće li je vlada priznati. Razumijete li, Bac? Osobno sam se borio dvije godine s vlastima na istoku sve dok vlada, uz pomoć iskusnih odvjetnika, nije pristala da darovnica bude prepisana na mene. Bio je to težak posao i stajao me mnogo novaca. Coronado vam je rekao nešto što je trebalo da djeluje poput otrova. To je, očito, njegova osveta. Ali on nas ne može razdvojiti, mladiću moj! Ili? Nemate povjerenja u mene?

Dugo promatraju jedan drugog.

Tada Ringloke klimne.

— Da, imam povjerenja u vas i vjerujem vam.

— Popit ćemo nešto u to ime, zar ne, Bac Ringloke? Kao prijatelji!

— Da, gospodine — promrmlja Bac. Još uvijek netremice promatra pukovnikove oči.

Ali u njima može raspoznati samo poštenu iskrenost.

I tako nazdraviše jedan drugome, isprazniše čaše i stisnuše ruke.

Tada Bac krene kući, Stelli.

U toj je minuti Bac Ringloke sretan čovjek, a takav je ostao i još nekoliko dana nakon što je iduće jutro ponovno počeo hodati kao šerif kao da nikada i nije bio odsutan.

Luke McGall i većina revolveraša nestadoše iz grada. Od pukovnika je čuo da ih je otpremio s jednom mjesečnom plaćom, bez ikakvih poteškoća.

Bac Ringloke je nekoliko dana sretan čovjek, šerif koji na valjani način obavlja svoj posao, sretno je oženjen i gotovo svaki dan stječe nove prijatelje među građanima i ljudima iz okolice.

Tih dana gotovo uvijek jaše daleko unaokolo, posjećuje i najudaljenije kutke velikog područja koje je sastavni dio »Španjolske darovnice« pukovnika Morgana Gannaway. Upoznaje nove doseljenike i farmere, male rančere, tragače srebra i zlata, radnike u rudnicima.

I tako stiže jednog dana i do ranča koji je pukovnik Morgan Gannaway izgradio za sebe i još ga održava.

Na tom ranču postoji i prvorazredno uzgajalište konja. Od tamo je nekoć pastuh Ubojica čovjeka odveo sebi kobilu iz korala, a kad se

pukovnikov sin jedinac mašući rukama suprotstavio konjima koji su bježali, ubio ga je jednim jedinim udarcem kopita.

Serif Bac Ringloke posjetio je ranč da bi pogledao Belle Lady — jasno i pastuhovo ždrijebe koje je uz Stellinu pomoć uspio dovesti kući.

Kad je Bac Ringloke iznenada ujahao u dvorište, ugledao je nekoliko starih znanaca.

To je veliko iznenađenje.

Ne samo Luke McGall, kojem je oduzeo zvijezdu, već su ovdje na ranču okupljeni i svi ostali revolveraši koje je Gannaway, za njegove odsutnosti, unajmio kao tjelohranitelje.

Upravo nabacuju potkovu prema željeznoj šipki zataknutoj u zemlju.

To je stara kaubojska igra. Iz udaljenosti od dvanaest koraka valja baciti potkovu tako da ona opaše željeznu šipku.

I tada je nasmiješeni McGall prvi zamijetio jahača.

Njegova smiješka odmah nestade.

I ostali se okrenuše.

Ima ih petoro. Očito je da nisu ovdje na ranču zato da rade nego samo čekaju. Provode vrijeme u takvim igrama.

Netremice se zagledaše u šerifa.

Ringloke isto tako ništa ne govori. Ali jasno osjeća nalet opasnosti. Može osjetiti bijes i mržnju kao što može nanjušiti miris.

Okrene konja i odjaše.

Odrekao se svoje želje da pogleda kobilu Belle Lady i pastuhovo ždrijebe.

Boreći se s tom bandom, on bi izgubio. A zna da bez borbe ne bi

otišao oдавde ukoliko bi počeli razgovarati i vrijeđati se.

Pustili su ga da odjaše. Zna da će to uskoro zažaliti. Ali ne dobacuju za njim podrugljive riječi.

Polagano jaše. Neće da ovo protumače bijegom.

A ipak je bijeg.

Nekoliko puta zaškripi zubima zbog srama.

A kad je dovoljno daleko od ranča, siguran da ga više ne mogu vidjeti, Bac Ringloke podbode konja.

Sada pouzdano zna: pukovnik Morgan Gannaway nije svoje revolveraše poslao iz grada s jednom mjesečnom plaćom, nego na ranču drži čitavu bandu u spremnosti.

Vjerojatno im je zapovjedio da postave stražarnice i onemoguće da ih netko zamijeti.

Ali Ringloke ih je vidio. Nisu pazili. Žuri mu se da stigne kući.

Sada mora vrlo ozbiljno razgovarati s Gannawayem.

Ne sluti dobro.

Ipak ne može ni jednom misliti pretpostaviti kakvom će se brzinom nizati događaji i kako će to vrlo loše završiti.

Ni u svojim najtežim snovima nije mogao predvidjeti sve te pojedinosti.

— o —

Da, sve se sada odvija vrlo brzo udarac za udarcem.

Pet milja ispred Golden Mese Ringloke ugleda velik oblak prašine.

Pozna tu vrstu oblaka prašine. Nižu ga stada koja putuju, a ovaj tamo na jugu ne potječe ni od goveda ni od konja.

Ovo moraju biti ovce.

Da, ovo je sigurno ogromno putujuće stado ovaca. Jedva više i sumnja u to.

Bac Ringloke se odmah sjeti pastira koji su mu spasili život primivši ga kod sebe i sakrivši u svoja kola.

Razmišlja o onom Lopeu Menendezu i njegovoj mladoj, lijepoj kćeri Rositi kojoj je bilo vrlo stalo da mu se svidi, koja ga je negovala i uklonila trnje iz njegova tijela.

Žuri se da se što više približi stadu. Ono se kreće s juga na sjever, dolazi mu, dakle u susret.

A zapadno od njih leži Golden Mesa.

Ako hoće otići u grad, morao bi skrenuti na zapad. Ali on to ne učini nego jaše dalje na jug, ravno prema stadu.

Kola su se već dovezla do logora. Pepe, kuhar gusarskog lica, već potiče logorske vatre. Iznad jedne visi kotao s vodom, a u žeravici druge stoji »holandska pećnica«, neka vrsta četverokutnog tignja.

Bac prepozna i kola u koja se uvukao ranjen i s malo nade kad je Chat Salvador pretraživao logor.

Oh, svega se toga sjeća. Prožimaju ga vreli trnci. Ovim ovčarima sasvim sigurno duguje svoj život.

Kad je dojahao u logor, Lope Menendez i lijepa Rosita krenuše mu u susret. Njihov je smiješak ozbiljan i ispitujući — ali istodobno srdačan i prepun radosti zbog ponovnog susreta.

— Dobro došli, amigo! — pozdravi ga Lope Menendez. — Sjašite i jedite s nama. A nakon toga ću vam, amigo, objasniti zašto sam ponovno došao u ovu zemlju. Posjedujem još dva stada svako po pet ili šest tisuća životinja. I one će sti-

ći idućih dana ili tjedana. Ovce se sele onamo gdje ima pašnjaka i vode. No, amigo, vi ste sol zemlje. Oslobodili ste zemlju despota i njegovih bandita i vi ste šerif u ovoj zemlji. Tamo gdje vi zastupate zakon, vladat će pravda, u to sam siguran. Sjednimo! Rosa, donesi našem prijatelju čašu vina iz osobitog vrča.

Bac Ringloke ne govori mnogo, ali je sjahao, pio vino i s Lopeom Menendezom i Rositom čekao da kuhar završi jelo.

Kad je jelo bilo zgotovljeno, od stada prijeko stali su dolaziti pastiri koji su se isto tako radovali ponovnom susretu s Bacom Ringlokeom.

Njihova je radost srdačna i prirodna.

Tada se povukoše natrag. Na zemlju se spušta sumrak. Obje vatre plamsaju sve jače i jače, uskoro šire crveni krug toplog svjetla.

Ringloke bi rado odjahao kući u Golden Mesu. Tamo ga sigurno čeka vrlo mnogo neprilika. Pomišlja na predstojeći razgovor s pukovnikom koji na malo osamljenom ranču u kanjonu Silverwater drži spremnu bandu revolveraša kao da mu još uvijek prijeti opasnost od Coronada ili nekih drugih neprijatelja.

Sve to tjera Ringlokea da odjaše kući i da s pukovnikom sve dovede u red.

Ali ne može.

Lope Menendezu zahvaljuje svoj život.

A Lope Menendez hoće nešto od njega, to je jasno.

Pristojnost zahtijeva da čeka.

Lope Menendez ne iskorištava predugo njegovu strpljivost.

Nakon što su pripalili cigare, Lope Menendez počeo:

— Dugo je trajalo prije nego što sam došao do svog prava. Ovo ovdje je moja zemlja. Ja sam nasljednik Franciska de Coronada kojeg je nekad...

— Znam — prekine ga Ringloke. — Sve mi je to ispričao Coronado — Hermandes prije nego što sam ga ubio. Tvrdio je da je prisilio pravog Franciska de Coronada da ga posini. A kasnije je htio s pukovnikom Morganom Gannawayem zaključiti posao. Nabavio mu je za deset tisuća dolara prijenos darovnice španjolske krune. Ali taj je prijenos bio otežan. Čovjek koji je imao pravo potpisa i koji je jedini mogao na nekog prenijeti vlasništvo te darovnice, umro je godinu dana prije toga. Prema tome, potpis je morao biti krivotvoren. Kad je bandit Coronado — Hermandes poslije pokušavao ucjenjivati pukovnika, on ga je dao izbičevati. Odonda su mrzili jedan drugoga. Coronado — Hermandes je tada postao, s onu stranu granice, velik čovjek. A pukovnik je na ovoj strani poduzimao velike korake. I sada dolazite vi, amigo. Zašto tek sada?

Lope Menendez klimne.

— Ovo je pitanje opravdano — odgovori. — Ali mi smo u Meksiku vodili rat zbog Maksimilijana i Francuza. Vi ste ovdje, isto tako imali svoj rat. Vladine ustanove su mnoge poslove ostavljale neobavljene. Tako, na primjer, i to da se ustanovi moje pravo na nasljedstvo. Sve je to trajalo godine. I kad se napokon sve objasnilo, našao sam

se pred problemom što je ova zemlja s obje strane granice bila bez zakona. Kako sam mogao ostvariti svoja prava? Vlade to nisu mogle, jer su tisuće ili tko zna koliko milja daleko. Tek kad vas je slučajnost dovela k nama i kad smo vam mogli spasiti život, a ja sam doznao da ste ovdje šerif, polagano se u meni javila nada. I sada zahtijevam od vas da izvršite svoju dužnost, amigo šerife. Sada ću vam dati sve potrebne dokumente i...

— o —

Do Golden Mese ima još samo pet milja kroz noć, a što Bac Ringloke stiže bliže gradu, to jasnije i svjetlije sjaju gradska svjetla.

U njemu je prava bura osjećaja.

Bac Ringloke više i ne sumnja da su dokumenti koje mu je predao Lope Menendez pravi.

Osim toga sve se slaže s posljednjim riječima bandita Coronada-Hermandesa.

Što da poduzme sada? Pukovnik je njegov dobročinitelj. Dao je njemu i Stelli dom.

Htio je ovdje s pukovnikom stvoriti veličanstvenu zemlju koja cvate.

Vjerovao je da ovdje ima zaista veliku mogućnost. Ali pukovnik je zlikovac koji sebi pomoću trikova i krivotvorenih dokumenata o darovnici stvara ogroman imetak. Pukovnik će uskoro postati višestruki milijunaš.

A njemu, Bacu Ringlokeu, od sada će povisivati nagradu za njegovu vjernost. Mogao bi svojim znanjem postati pukovnikovim ortakom i istim takvim milijunašem.

Je li preuzeo dužnost šerifa zato da bi štitio varalicu, dao se potkupi-

ti i isto se tako prijevarom obogatit?

Nije li položio zakletvu?

Nije li njegov posao da prema zakonu provodi pravdu? Uz to još i zahvaljuje Menendezu svoj život.

Teško mu je srediti sve svoje osjećaje i misli i jasno se odlučiti.

Da, pet milja dugim putem vodi tešku borbu.

Ulazi u grad ulicom s istoka, skreće sjeverno u Glavnu ulicu i pri tome jaše pokraj svoje kancelarije.

Gore u sobama je zapaljeno svjetlo.

Stella tamo možda priprema večeru ili ga već s gotovom večerom čeka. Htio bi se zaustaviti, nešto joj doviknuti.

No tada ipak mirno projaše pokraj prozora. Osjeća da najprije mora obaviti svoj posao. Kao da bi, ako vidi Stellu ili čuje nekoliko njezinih riječi, to moglo na njega tako djelovati da svoj zadatak ne obavi do kraja.

Dojahavši do kuće na kojoj je natpis »Društvo za iskorištavanje zemlje u Golden Mesi« zamijeti tamo nekoliko osedlanih konja.

Zna da su u grad stigli Luke McGall i nekoliko grubih momaka i da su vjerojatno već kod pukovnika.

Prema tome, mogao se već i na ranču boriti s njima.

Ogorčeno razmišlja o tome.

Ali njegov je posao da sada i ovdje sve to riješi.

Bac Ringloke sjaše. Lijevo i desno od ulaza naslonjena su dva revolveraša koja je prije nekoliko sati vidio na ranču. Oni ga iskosa gledaju, ali ništa ne govore.

No on se zaustavi i promrmlja:

— Ako vas još nađem ovdje, kad izađem protjerat ću vas.

Oni još uvijek šute, ali on osjeća njihov nemir i zna da je u njegovu glasu nešto što ih je ozbiljno zabrinulo.

Bac Ringloke uđe u kuću.

Netko iznutra otvori vrata pukovnikove radne sobe netom je pred njima začuo zveket njegovih mamuza.

On uđe.

Prostoriju jarko rasvjetljuju dvije svjetiljke.

Pukovnik sjedi za svojim pisaćim stolom. Desno od njega, naslonjen o zid, stoji Luke McGall. Osim čovjeka koji je otvorio vrata i sada ih iza njega zatvorio, ovdje je još jedan naslonjen na zid između oba prozora nasuprot McGallu.

Ringloke pogleda pukovnika koji ga sada više no ikada podsjeća na ledenosivog tigra, iskusnog tigra koji već pomalo pokazuje zube i spreman je na skok.

— Pošaljite ovu bandu van, pukovniče — reče Ringloke. — Želim s vama razgovarati.

— Momci će ostati ovdje, a ako želite govoriti, Bac, govorite.

Pukovnik Gannaway je to mirno izgovorio.

Ringloke mu polagano pride.

I sada izvuče iz pojasa kartonski svitak u kojem se nalaze papiri koje je dobio od Lopea Menendeza.

Tada reče:

— Dali ste se onda prevariti, pukovniče. Ona darovnica ne pripada vama, jer je bila predana s krivotvorenim potpisom. Već smo o tome jednom razgovarali kad...

— U redu, mladiću moj — tegobno izgovori pukovnik. Uzme svitak,

izvadi iz njega dokumente i poče ih pažljivo proučavati. Potpuno vlada španjolskim. Osim toga priložen je i ovjereni prijevod za američke vlasti.

Gannaway ostavlja sebi vremena. Ostali šute.

Sat glasno kuca. U prostoriji lebdi dah prijeteće opasnosti.

Pukovnik složi sve dokumente, ali ne načini od njih svitak da bi ga stavio u kartonski omot.

Pukovnik zapali svijeću zataknutu u lijepi španjolski željezni svijećnjak koji stoji na njegovu pisaćem stolu.

Tada pogleda Ringlokea.

— Sada ću ovo spaliti — reče. — A onda istjerajte smrdljive uzgajalice ovaca iz zemlje, šerife. To je vaš posao. Ništa drugo.

— Točno znam što je moj posao — promrmlja Ringloke. — A vi to nećete spaliti, pukovniče. Inače...

— Inače? — odmah oštro ponovi pukovnik. — Ti mi nećeš prijetiti, mladiću moj? Ono što jesi, postao si mojom pomoći. Ja sam ti dao posao. I samo si meni dužan vjernost. Moj mi revolver već neko vrijeme leži na stegnu. A sada sam ga upeorio u tebe. Probušit ću ti rupu u trbuhu ako budeš dovoljno glup da ne budeš vjeran meni nego zakonu koji ovdje ne postoji. Ta nisam te, budalo, učinio šerifom da bi mi ti oduzeo najveći posao svih vremena. Sada ću ovo spaliti. A ti ćeš protjerati one smrdljivce odavde. Dakle?

Kad je ugao savijenog dokumenta približio plamenu svijeće, Bac Ringloke je potegao kolt.

Morao je biti brz, jer je protiv sebe imao četiri čovjeka — četiri

čovjeka raspoređena u prostoriji, koji su ga mogli podvrći unakrsnoj vatri.

— o —

Kad su našli Baca Ringlokea, imao je tri metka u tijelu — a svaki je od njih bio dovoljan da ga usmrti.

Iz njegova su revolvera ispaljena četiri metka.

Sva su četiri pogodila, dva mora da je ispalio već umirući.

U prostoriji je, dakle, nađeno pet mrtvaca.

Nitko se nije mogao spasiti — ni Ringloke ni bilo tko od ostalih.

— o —

Idući je dan bio pogreb.

Stella ne plače pokraj njegova groba. Tek poslije kad ju je Lope Menendez odveo kući, a Rosita je na Stellinom štednjaku kuhala za sve kavu, potekoše joj niz obraze suze — nečujno. I ne prestaju teći.

Ovo je sablasno mirni plač koji kao da nikada neće usahnuti.

Lope Menendez reče:

— Bio je pravi čovjek. Bio je sol zemlje. Mogao je birati, ali je odlučio obavljati svoj posao na zakonit način. Tko bi to na njegovu mjestu učinio? Promijenit ćemo ime ovog grada, senjora. Zvat će se »Ringloke«. A vi se ne morate više brinuti za svoju materijalnu sigurnost. Ja ću...

— On je mrtav — oporo izgovori Stella. — Mrtav je, razumijete li? Umro je za svoj posao, zato što sam ja htjela imati stalno mjesto, prijatelje i... Oh, što imam od toga? Lutala bih svijetom bosa pokraj njega kad bih ga mogla još jednom oživjeti, bosa...

NOVI HIT! HITCHCOCK

bira za vas

Na 144 stranice najbolje kriminalističke pripovijetke poznatih svjetskih autora u izboru majstora trilera, glasovitog filmskog redatelja Alfreda Hitchcocka! Novo, napeto, zabavno, uzbudljivo! Za mlade i stare ljubitelje krimi-literature!

Prvi broj u prodaji od 25. srpnja!

Potražite kod svog prodavača novina svakog 25. u mjesecu –

**HITCHCOCK
BIRA ZA VAS**

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

183. Frank Striker: OSAMLJENI JAHAC
184. H. S. Sharon: TRI NITKOVA
185. Peter Dawson: KRV ZA ZEMLJU
186. Louis L'Amour: BROD ZA DIVLJI ZAPAD
187. F. G. Unger: SLATERLEE JOŠ JASE
188. Louis L'Amour: HONDO
189. H. S. Sharon: POHLEPA VODI U SMRT
190. H. S. Sharon: BLAGO LESINARA
191. G. F. Unger: KAD SJEVERNJAK ZOVE
192. Louis L'Amour: SABLASNI KLANAC
193. G. F. Unger: ŠERIF IZGUBLJENOG GRADA
194. H. S. Sharon: POKAZI IM ZUBE!
195. Louis L'Amour: CALLAGHEN
196. H. S. Sharon: HRANA ZA VUKOVE
197. Barry Cordi: U OKOVIMA LUDILA
198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA
199. H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVU!
200. Giles A. Lutz: PROGONJENI KAUBOJ
201. Louis L'Amour: TAJANSTVENI STRIJELAC
202. Barry Cordi: TELEGRAFSKA LINIJA
203. Louis L'Amour: PUSTA ZEMLJA
204. Louis L'Amour: MATAGORDA
205. Kyle Hollingshead: DUG
206. Louis L'Amour: OBRACUN U DOLINI
207. Clay Hunter: NEUKROTIVI
208. H. S. Sharon: GUTAČ VATRE
209. Louis L'Amour: KANJON OSAMLJENIH
210. Kyle Hollingshead: PLJACKA U FRANKLINU
211. H. S. Sharon: PRLJAVA DRUŽBA
212. G. F. Unger: SVI PROTIV NJEGA
213. Louis L'Amour: NA SJEVER DO ŽELJEZNICE
214. Thorne Douglas: Ranč »BRAVO«
215. H. S. Sharon: OPASAN POKLON
216. Louis L'Amour: MRAČNOM STAZOM
217. H. S. Sharon: LOVAC NA VUKOVE
218. William Vance: ODMETNICI
219. Frank Glaser: SIN PAKLA
220. G. F. Unger: DVOJE IZ BRAZOSA
221. J. T. Edson: VELIKI LOV
222. G. F. Unger: TRKA ZA BLAGOM
223. William E. Vance: LOVAC
224. G. F. Unger: BIO SAM REVOLVERAS
225. Louis L'Amour: VELIKI PODVIG
226. J. T. Edson: MLADIĆ S RIJEKE HONDO
227. John Kilgore: KRENIMO DRUGIM PUTEM
228. G. F. Unger: ZAKON CASTI
229. John Dryden: PRAVDA STIZE
230. G. F. Unger: U TEKSASU ČEKA SMRT
231. Louis L'Amour: INDIJANSKI PRIJEVOJ
232. G. F. Unger: OBMANUTI ŠERIF

U PRIPREMI:

233. J. T. Edson: GRAD BEZ ZAKONA

17d.

novo

u FOKUSOVOJ
BIBLIOTECIrođaci
iz beskraja

Fokusova biblioteka

serija
nula

fokusova

fokusova biblioteka

jahao sam
za KKK

30d.

serija
nula

fokusova biblioteka

Dvije knjige serije nula
po popularnim cijenama

Svim čitaocima vestern romana »Laso« uz 10 posto popusta!

NARUDŽBENICA

Zagreb, Lj. Gerovac 1. Revija »Fokus«

Ovim neopozivo naručujem pouzećem:

1. P. Kolosimo

ROĐACI IZ BESKRAJA 17,00 dinara

2. G. T. Rowe

JAHAO SAM ZA KKK 30,00 dinara

Troškove poštarine snosi kupac

Fokusova biblioteka

Ime i prezime

Broj pošte — mjesto

Ulica

10 posto popusta na cijenu naručene knjige!